

Рôкъ XII. Скрентонъ, Па., Четверъ 17-го Марця, 1904. Число 11. — Vol. XII. Scranton, Pa., Thursday, March 17, 1904. No. 11.

Вôдозва.

ВП. Панове секретарѣ!

Якъ вѣдомо Вамъ, наближаесь Головна Конвенція, котра вôдбудесь въ Шамокинъ, Па. Понеже § 17 статутôвъ Р. Н. Союза пôдъ буквою в) наказуе, що кождый членъ мае заплатити 25 с. на выдатки Головнои Конвенціи, проте взываю Васъ всѣхъ застосоватись до повысшого параґрафу и вже зъ початкомъ марця б. р. стягати вôдъ Вашихъ членôвъ по 25 ц. Тымъ самымъ прошу выровнати всѣ залеглй довги за значки Р. Н. С., книжочки платничй и статуты. Особистыхъ, въ тôй справѣ, листôвъ, не буду розсылавъ. Информаціи, що до выбору делегатôвъ оголошу пôзнѣйше.

Зъ глубокимъ поважанемъ
С. Ядловскій,
гол. секретарь.

ОГОЛОШЕНЕ.

ВП. П. СЕКРЕТАРѢ СОЮЗА!

Прошу разъ на все собѣ запаматати, що грошѣ належачй до Р. Н. Союза выписуе ся на имя: Alex Sharshon, treas., Shamokin, Pa., а не на мое имя, тôлько тй монй ордеры и чеки выписанй на имя Alex Sharshon засылайте просто до мене а я самъ вôдошлю до касіера.

С. Ядловскій,
гол. секретарь.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Марець.

17	Ч.	Герасимъ
18	П.	Кононъ
19	С.	Субота усопшихъ
20	Н.	4 Поста. Василій
21	П.	Θеофилактъ
22	В.	† Св. 40 Мучен.
23	С.	Кондратъ (Покл.)

— ЗЪ цѣлои Пенсильваніи доходять вѣсти про грôзни повени и выливы рѣкъ. Мѣста Вилксбери, Гарисбурґъ, Міделтавнъ, Йоркъ, Алентавнъ, Рединґъ, Питсбурґъ, Па. и богато иншихъ, що лежать надъ бôльшими рѣками, загроженй або и зовсѣмъ залитй водою. Найбôльше лиха дѣлае крига, яка пливе зъ водою и нищить все довкола, немовь лявіна. Вода позаливала много майнôвъ и фабрикъ, наслѣдкомъ чого втратило працю десятки тысячь робôтникôвъ.

Шкода дуже велика.

— РУСИНЪ Андр. А. Солянка зъ St. Louis, Mo. ходить до „Southwestern Business College". До полудня ходить до школы, по обѣдѣ спить а въ ночи иде до роботы. Такъ пхають ся люде до свѣтла. А скôлько то е молодыхъ Русинôвъ, що мають бôльше часу а не учать ся, лишь тратять молодй лѣта при барѣ або на грѣ въ кульки.

— ПОМЕЖЪ стаціями Люіставнъ а Ламбардомъ, въ Монтенѣ, засипали метелицѣ три зелѣзничй поѣзды — оденъ особовый и два тягаровй. Два поѣзды вже другій тыждень лежать пôдъ снѣгомъ и годѣ ихъ выдобути.

— НЕ ѣдьте на роботу до майнôвъ до Irona въ Вест Верджиніи, бо тамъ страйкъ, угле лемъ на 3 фіты и компанія дуже людей ошукуе. Тота компанія выслала одного Руснака зъ Унґварскои, щобы припровадивъ еѣ хлопôвъ до роботы. Вôнъ бувъ въ Сейнтъ Клеръ, Па. коло 10 Марця. Не слухайте его и не ѣдьте тамъ.

КОЗАКИ ВЪ ГАЛИЧИНѢ.

Пôдволочиска. Около 50 козакôвъ зô сотнѣ козацкои, що стояла на пограничнôмъ кордонѣ коло Заднишôвки а дôстала приказъ вырушити сейчасъ на Сходъ, перейшло на галицкій бôкъ здезертирувавши на австрійску територію.

— ФАБРИКА пороху фирмы Кербоґъ & Ко. въ Гадсъ Гілъ коло Латробъ, Па. вылетѣла у воздухъ наслѣдкомъ експльозіи. Выбухъ бувъ такъ страшный, що на одну милю довкруги знищивъ або ушкодивъ всѣ будинки, а на 15 миль повыбивавъ вôкна въ домахъ. Оденъ чоловѣкъ бувъ при тôмъ убитый, а 20. покалѣченыхъ.

— О. А. ГОДОБАЙ, гр. к. візитатора заскаржывъ Ю. Еґрецкій о $1.500.00, котрй будємъ то належить ся ему за посередництво въ продажи реальности въ Скрентонъ, Па., на котрôй свого часу мала станути гр. к. епископска палата, катедра, семинарь и т. п. О. Годобай живе теперь въ Филаделфіи, Па.

— ЕМИҐРАЦІЯ галицкихъ Русинôвъ до Канады все еще продовжае ся на превелику радôсть польскихъ шовиністôвъ, котрй бажають залити червону Русь Мазурами. Найбôльше еміґраційна горячка, якъ доносять галицко-польскй часописи, проявляе ся теперь въ бучацкôмъ повѣтѣ. Тамошнй селяне продають свои загороды за вôвъ дармо и громадно ѣдуть до Канады.

— НА російскôй границы, коло Гусятина (въ Галичинѣ), застрѣливъ російскій салдатъ молоду дѣвчину, що хотѣла дôстати ся до Галичины безъ паспорту. Провôдникъ, котрый помагавъ дѣвчинѣ при переходѣ черезъ границю, поцѣленый такожь кулею, померъ въ шпитали.

— ИТАЛІЙСКА королева Олена занедужала небезпечно. Якъ звѣсно, е она славянкою, дочкою чорногорского князя.

— ЗЕЛѢЗНИЧІЙ мôстъ въ Айрондейлъ, О. заваливъ ся дня 9. с. м. въ хвили, коли переѣздили черезъ него двѣ льокомотивы. Обѣ они впали до рѣки, при чôмъ втопило ся 8 осôбъ, котрй ѣхали на нихъ.

— КОЛО Мобіль въ Алабамѣ, закладае ся жидôвска кольонія, де мае поселити-сь 300 жидôвскихъ родинъ зъ Росии, якй пôслѣдными часами выеміґрували до Америки.

— 11-ПОВЕРХОВЫЙ готель Дарлингтонъ, якій будовано при 46-ôй улици въ Ню-Йорку, заваливъ ся онигды и похоронивъ пôдъ звалищами кôлькадесять робôтникôвъ. Зъ тыхъ 15 погибло на мѣсци, а 18 е смертельно покалѣченыхъ. Причиною нещастя, якъ опôсля показало ся, була лиха будова, обчислена лише на „бизнесъ". Будôвничого и властителѣвъ потягнено до судовои одвѣчальности.

— ТАЙНА поліція, се дуже хитрый народъ! Весною минулого року пропавъ зô Львова пôдполковникъ-авдиторъ Жигмонтъ Гекайло, оставивши на кôлькадесять тысячôвъ приватныхъ довгôвъ и бракъ значнои квоты въ пôдручнôй касѣ вôйсковôй. Спершу думано, що Гекайло згинувъ самоубійчою смертію, але пôзнѣйше показало ся, що дефраудантъ утѣкъ до полудневои Америки. Вôйсковй власти доложили всякихъ заходôвъ, абы Гекайла дôстати въ свои руки. Повѣдомлено всѣ австрійскй консуляти въ полудневôй Америцѣ, абы слѣдили за дефраудантомъ. Коли однакъ консуляти не могли выкрыти Гекайла, вѣденьска поліція выслала до полудневои Америки шестьохъ тайныхъ аґентôвъ якй по кôлькохъ тыжняхъ глядання выкрыли Гекайла въ однôмъ зъ мѣсточокъ Арґентины. Мѣжь Австріею а Арґентиною нема однакъ нѣякои умовы що до выдачѣ злочинцѣвъ. Треба було отже Гекайла заманити до Бразиліи, яка одинока зъ полуднево американьскихъ державъ выдае злочинцѣвъ. Аґенты упляновали пôдступну акцію въ сей способъ: Оденъ зъ нихъ представивъ ся яко богатый властитель плянтацій въ Бразиліи, а прочй аґенты грали ролю его економôвъ писарѣвъ и т. ин. Мнимый плянтаторъ жертвувавъ Гекайлови посаду у своихъ добрахъ на 20.000 долярôвъ рôчно. Гекайло якъ-разъ глядавъ якои посады, тому повѣривъ „плянтаторови" и поѣхавъ зъ нимъ до Курѣтибы списати контрактъ. Однакъ тутъ арештовано его на приказъ австрійского консуля и вôдставлено въ товариствѣ аґентôвъ до Реки, а звôдтамъ до вôйсковои вязницѣ въ Градци. Вышукане и спроваджене Гекайла коштувало австрійскій скарбъ 20 тысячь долярôвъ.

— ЦЕЛЕ село Залуче снятиньского повѣта, въ Галичинѣ, зголосило въ тамошнôмъ староствѣ переходъ на православіе. Заколотъ въ тôмъ селѣ розпочавъ ся еще минулого, наслѣдкомъ сего, що парохію одержавъ о. Салій, сынъ зненавидженого економа дѣдича Кшештофовича. Селяне просили за о. Юревичемъ довголѣтнымъ завѣдателемъ, однакъ п. Кшиштофовичь, числячи на покôрность нашихъ селянъ, вôдмовивъ рѣшучо ихъ просьбамъ а навѣть грозьбамъ, що перейдуть на православіе. По наданю презенты о. Сальому селяны перестали ходити до церкви. Власти свѣтскй и духовнй старали ся зломити упôръ селянъ силою якъ; вôйскомъ, жандармеріею и до крайности зненавидженымъ вôйтомъ. Однакъ подражненй тымъ селяны рѣшили перейти на православіе. Ось якй гаразды въ Галичинѣ.

— АЛЕКСАНДЕРЪ ЗВОЛИНЬСКІЙ, б. учитель въ Jersey City, N. J., померъ дня 19. Февруара б. р. въ Бережанахъ. (Галичина). Покôйный бувъ щирымъ Русиномъ, постояннымъ, енергічнымъ, отвертымъ и точно сповнявъ свои обовязки. Въ Джерзи Сити причинивъ ся немало до розвитку мѣсцевого хору. Оставивъ жену и 3 дѣтей. Зъ-за мора засилаемо сповчуте роднѣ покôйного нашого учителя и кличемо: Земля ему перомъ!

Руска школа въ Джерзи Сити Н. Дж.

— МАЙНЫ Тонелъ Ріджь, фирмы „Филаделфія, Рединґъ Колъ & Айронъ Ко." коло Маганой Сити, Па. горять вôдъ дня 11 с. м. Огонь повставъ наслѣдкомъ експльозіи ґазôвъ. Зъ пôдъ землѣ выдобуто одного труна и одного смертельно попареного робôтника. Кôлькасотъ людей втратило працю, бо копальню залито водою.

— ФІЛІЯ „Просьвѣти" въ Яслѣ, Галичина, намѣряе отворити Украиньско рускую Бурсу для бѣдныхъ рускихъ ученикôвъ вôдъ вересня 1904 року. До заряду належать:

Ив. Нѣмцѣвъ, голова; о. Ф. Кисѣльовскій, заступ. головы; М. Стецькôвъ, секретарь; Ю. Михалюнко, скарбникъ; Я. Ковальскій, контрольоръ; М. Марѣтчакъ; Д. Бѣласъ.

До секретарѣвъ „Союза"!

Грошѣ за календарѣ треба посылати впростъ до редакціи „Свободы". Хто пôшле грошѣ за календарѣ до касіера „Союза" мусить намъ о тôмъ дати знати.

Всѣ календарѣ мусять бути розпроданй и грошѣ за нихъ вôдосланй найдальше до кôнця марця 1904.

Три секретарѣ, що найскорше и найбôльше календарѣвъ розпродадуть и найскорше зашлють за нихъ грошѣ, дôстануть красну нагороду.

Редакція „Свободы",
Box 353, Scranton, Pa.

The Anglo-Continental Travelling-Office (Анґльо-континентальне Бюро подорожи) 1400 Mc Kean Street, Philadelphia, Pa. доносить, що зъ днемъ 25. Февруара 1904 перестало въ Філядельфіи истнувати.

Рефератъ Орґанізаційный

выголошеный о. Н. Струтиньскимъ на вѣчу въ Olyphant, Pa.

(Дальше)

Тожь жаль и страхъ бере, если не поскоримо, если уже на другій шкôльный рôкъ не впровадимо бурсы въ жите, если пару рокôвъ проволѣчемо се дѣло, то змарнуемо соткй талантôвъ, цѣле одно поколѣне запряжемо до тои самои чорнои роботы, въ якôй смерть и калѣцтво безнастанно висить надъ бѣднымъ робôтникомъ.

Тажь вѣдай нема одного батька, котрый не хотѣвбы бачити свои дѣти у лѣпшôмъ щастю, чимъ при майнерскôй або фабричнôй роботѣ.

И такъ выходить, що бурсы треба и то треба якъ найскорше. Американьска Русь дѣтьми богата та не поскупивъ Господь нашимъ дѣточкамъ нѣ вроды нѣ розуму. Зважтэ, въ самôй олифанцкôй парохіи е высше 700 дѣтей и то безъ хрунѣвъ. А кôлькожь то рускихъ парохій розсѣяныхъ по Спол. Державахъ, и то парохій кôлька або й 10 разъ бôльшихъ чимъ наша!

Легко числячи, знайдемо, що вже днесь рускихъ дѣтей въ Америцѣ мало що не 100.000, коли зважимо, що самыхъ уніяцкихъ !парохій есть днесь около 60, крôмъ тогожь е безлѣчь порошкиданыхъ плейзôвъ, де проживають Русины. А се число збôльшае ся зъ каждымъ днемъ — прибувають еміґранты зъ дѣтьми и на свѣтъ Божій приходять що хвиля маленькй Русины та Русинки.

Тожь крайна вже надôйшла пора допомочи рускимъ дѣтямъ добити ся лучшои долѣ черезъ высшу освѣту. Крайный часъ поставити институтъ, зъ котрого выйде руско-американьска интеліґенція. — Намъ треба выховати своихъ проводирѣвъ, котрй поведуть американьску Русь скорымъ крокомъ впередъ до поступу, до добра!

Та не лише однои бурсы намъ такъ сейчасъ потрѣбно. Хто пôзнавъ касельґарду, хто знае усѣ клопоты и трудности, якй стрѣчають еміґранта на порозѣ до вôльнои землѣ Вашинґтона, той признасть, що Ем. Дому потреба якъ найскорше. Той бѣдный, заголюканый, поневѣряный Русинъ, котрый передъ бѣдою утѣкъ зъ старого краю, потребуе опѣки, порады та помочи при своимъ выходѣ зъ корабля. Потреба его вывести зъ касельґардскои неволѣ, треба пошукати роботу, треба его навчити, якъ мае поводити ся, абы не наражати себе и цѣлый нашъ нарôдъ на посмѣховиско та ганьбу. Въ Ем. Домѣ мусить бути щось гейбы ґрінорска школа, зъ котрои мае выходити каждый, хоть трохи приученый въ найголовнѣйшôмъ, що дотыкае способу житя въ Спол. Державахъ.

А тои самои опѣки потребують не лише ґрінори, але усѣ рускй робôтники. Мы мусимо мати свое бюро посередництва працѣ, котре мае ся розвѣдовати, де и якъ робота иде. Трафить ся, що на якôмъ плейзѣ заштапуе робота и нашй люде кидають ся на ослѣпъ на всѣ стороны за роботою и дармо тратять часъ и грошѣ, бо роботы не находять. А мѣжь тымъ робота е, лише они не знають, де еи глядати. Сему запобѣжить бюро посередництва працѣ, котре щотыжня буде оголошувати въ ґазетѣ, де потрѣбно робôтникôвъ, по чому платять, яка робота и т. п. Таке бюро ввôйде въ порозумѣне зъ юніями и компаніями, зважаючи зъ однои стороны, щобы мѣжь Русинами не було скебôвъ, а зъ другои стороны компанѣ, потребуючи робôтника радо дадуть потрѣбнй поясненя.

Є ще богато другихъ потребъ, е много, чого намъ бракуе — отъ хотьбы бюро кольонизаційне. Неоденъ чоловѣкъ — призбиравши грошей— радбы купити землю-фарму. А тои землѣ въ Америцѣ, ба въ самыхъ Спол. Держ. е ще богато-богато або даремнои або за дуже танй грошѣ. Такъ щожь, коли люде про се не знають анѣ не можуть зважити ся ити въ незнакому сторону, самй, не видѣвши тыхъ кольоній, не знаючи анѣ яка тамъ земля, якій климатъ, якй вôдносины ґосподарскй и т. п. конечнй информаціѣ.

Другй знову, назбиравши грошей, вертають до старого краю, до рôдного села и хоть мають показну суму готôвки, не доконають нѣчого, хиба се, що въ трое и четверо переплачують ґрунты. Бо верне зъ грôшми кôльканайцять людей зъ Америки и оденъ другого пôдбивае, конечно хотячи придбати землѣ. Зъ того дѣе ся, що за вôвсяну, ґôрску землю платять неразъ дорожше, чимъ за пшеничну землю у всхôднôй Галичинѣ прійшлобъ ся заплатити. И такъ не выходять на пожитокъ американьскй грошй и нашъ чоловѣкъ бѣдуе зъ привезеными грôшми такъ само, якъ передше, зъ того хиба рôжницею, що передъ тымъ бувъ дѣдомъ на 10 морґахъ, а вернувши зъ Америки ставъ бôльшимъ дѣдомъ на 15 морґахъ яловои землѣ.

Сему нерозважному помѣщеню гроша зарадилобы кольонізаційне бюро въ той способъ, що всегда зносилобы ся зъ людьми изъ старого краю, котрй парцелюють паньскй ґрунта, и нашъ чоловѣкъ за тй самй грошѣ що выкидае на неврожайну землю, або и танше, мôгбы набувати огородову, першои клясы землю на Подôлю и Покутю у всхôднôй, корѣнно рускôй Галичинѣ.

Чи знаете, що можна зробити днесь въ Галичинѣ зъ 1.000 долярами? Можна стати паномъ на всю губу. Можна купити цѣлый паньскій ланъ якихъ двайцять кôлька морґôвъ въ однôмъ або 2 кавалкахъ, пшеничнои землѣ, зъ лѣсомъ и луками, поставити хату и будынки, купити пару штукъ худобы — усьо вартости 7 до 8 тысячь риньскихъ, а затягненый довгъ сплачувати маленькими ратами на 4½ пр. черезъ 14 рокôвъ.

Чижь не е се благодать? За тй грошѣ можна также куповати цѣлй нѣмецкй ґосподарства зъ прекрасными хатами, будынками, садами зô статкомъ и усею ґосподарскою знадобою, позаякъ Нѣмцѣ выпродують ся теперь, бо нѣмецке правительство закликало ихъ до Нѣмеччины и за пôвъ дармо вôдступае имъ маетки збанкрутованыхъ польскихъ панкôвъ.

Не пора тѣснити ся по рôдныхъ селахъ и пôдбивати оденъ другого и всѣмъ бути дѣдами, але пора, щобы тй, котрй вертають до старого краю, куповали землю добру и за танй грошѣ, землю збанкротованыхъ польскихъ дѣдичѣвъ и кольоністôвъ Нѣмцѣвъ у всхôднôй Галичинѣ.

А хтожь у тôмъ зарадить — порадить, коли не будемо мати такого бюра, котре буде залагоджувати сй справы?

И знову приходить одно на думку, а то, якъ нашй люде складають и посылають грошѣ. Кôлько то рускихъ грошей лежить безъ проценту! Однй, завиненй плѣснѣють по куфрикахъ, чекаючи, поки милосерна рука злодѣя не вызволить ихъ изъ шматнои неволѣ, другй вôддають ся на сховокъ людямъ чужимъ безъ нѣякои заруки, третй знову збогачують американьскй банки. Чомужь то рускй грошѣ збогачують усѣхъ, лише не насъ Русинôвъ. Се саме дѣе ся зъ пересыланемъ грошей. Мало хто зъ нашихъ людей робить бизнесъ изъ тыми пересылками. Найбôльше зыскôвъ забирають жиды, Словаки, Поляки — однымъ словомъ чужина. Чомужь тй зыски не мають лишати ся въ нашôй кишени? Рôкъ рôчно сотки тысячь долярôвъ посылають Русины у старый край, а тысячѣ заробку забирають чужй намъ люде. Теперь мы мусимо закликати до всѣхъ Русинôвъ: Русины! Нашъ грôшь мае збогатити насъ самыхъ — рускій грôшь для руского бизнесу!

Коли я представивъ усе наше положене, то не на тое, абы говорене говорило ся, але абы зъ тои бесѣды хосенъ бувъ. Я хочу вамъ представити плянъ, котрый если выконаемо, то будемо мати усьо — и бурсу и Ем. Дôмъ и бюра кольонізаційнй та для посередництва працѣ, а найголовнѣйше: жерело гроша — нашъ руско-американьскій банкъ! — А всьо такъ скоро, якъ скоро захочемо, то значить ся, якъ зъ усеи силы поаґітуемо за предложеною справою. Я хочу заглянути до вашои кишенѣ, братя Русины, не яко злодѣй и не яко жебракъ, а яко бизнесменъ, котрый хоче показати вамъ дорогу, щобы и вы були богатй и цѣла наша американьска Русь. Способъ легкій, безпечный и не коштовный. Сей способъ, то спôлка-компанія а якъ еѣ зробити, послухайте:

Кôльканайцять лѣтъ назадъ, Русины въ Галичинѣ були такй слабй, що нѣхто изъ ними нечисливъ ся. У свѣтѣ богацтво, грошѣ, то майже одинока сила. А тыхъ то грошей въ насъ, Русинôвъ не було. Чужй люде приходили на руску землю, ставали богачами, а Русинъ що-року стававъ лишь бôльшимъ дѣдомъ. Жилисьмо у нуждѣ и темнотѣ, бо хоть выходили краснй рускй книжки, рускій жебракъ не годенъ ихъ бувъ купити, хоть були школы, Русинъ не посилаъ своихъ дѣтей задля своеи бѣды та слѣпоты. Мѣжь тымъ жидôвскй банки здирали сему шкôру изъ хлопа, польско-жидôвскй асекураціѣ наживали міліоны, а міліонъ жидôвъ та тысячѣ польскихъ купцѣвъ збивали великй маетки изъ руского поту.

Такъ було тому кôльканайцять лѣтъ взадъ — а теперь?! Певно, що и теперь нема ще раю у Галичинѣ, але видно такій поступъ до лѣпшого, що лишь якогось часу потреба, а нашй братя доженуть и переженуть усѣ другй народы. И певно, що колибъ вставъ якій небôщикъ зъ гробу, що вмеръ 20—30 лѣтъ тому, то лишь вытрѣщивбы очи и не пôзнавбы давнои Галилеи, въ котрôй такъ самовластно ґаздували Ляхи та жиды.

Днесь у цѣлôй всхôднôй Галичинѣ не найдете повѣтового мѣста, де не бувбы рускій банкъ, рускій склепъ або філія „Народнои Торговлѣ". По рускихъ селахъ и мѣсточкахъ усюды читальнѣ, а при нихъ спôлковй крамницѣ, спôлкова каса пожичкова, спôлковый шпихлѣръ, Сѣчь або Сокôлъ и т. п. Кôлькадесять бурсъ дае утримане кôльканайцять сотъ бѣднымъ хлопскимъ сынамъ, котрй добивають ся бôльшои освѣты, усюды будують ся Народнй Домы, захоронки — а всьо для рускихъ цѣлей и за рускй грошѣ. Перейдешь черезъ руске село, то майже на каждôй хатѣ побачишь руского льва, вôдзнаку рускои асекураціи „Днѣстеръ", у каждôй хатѣ найдешь руску часопись та рускй просвѣтнй книжки. И що дня прибувають новй рускй спôлки, бизнесовй компанѣ. Коли бы зрахувавъ нынѣ увесь маетокъ рускихъ спôлокъ, то выйде, що самого желѣзного капіталу е богато, богато міліонôвъ. Самый „Днѣстеръ", руска асекурація, мае днесь резервового маетку оденъ міліонъ. Народна Торговля мае кôлька величезныхъ каменицъ, а крôмъ того въ готôвцѣ и товарахъ мае кôлька міліонôвъ грошей. Теперь зрахуйте до того кôлькадесять (54) рускихъ банкôвъ, майно товариства „Просвѣты", „товариства Шевченка", майно Народныхъ Домôвъ и тыхъ тысячей дрôбонькихъ компаній по селахъ, а зобачите, що я не зводжу васъ. Не забудьте, що и богато бурсъ та институтôвъ мають свои прекраснй каменицѣ, якъ дѣвочій институтъ въ Перемышли, якъ бурса въ Стрыю, Станиславовѣ и богато инде, а зобачите, що за кôльнайцять лѣтъ галицкй Русины придбали якихъ кôлькадасять міліонôвъ народного руского маєтку.

Вôдкижь они ихъ взяли? — Вôдки? Таки зъ рускои кишенѣ. Тй грошѣ, що давнѣйше забирали ляхи та жиды, теперь лишили ся въ рускихъ рукахъ. — А доконало сю великаньску роботу, призбирало тй міліоны лише одно маленьке слово „спôлка" чи якъ тутъ въ Америцѣ кажуть „компанія".

А щобы вамъ показати, якъ то скоро спôлкою робить ся бизнесъ, я вамъ подамъ короткій образець розвою Н. Торговлѣ, Днѣстра та ще кôлькохъ поменшихъ компаній. Н. Торговля розпочала свôй бизнесъ маленькими грôшми бо всього 300 зр. зъ дрôбонькои крамницѣ, котра мѣстила ся въ однôй малôй комнатѣ бурсы св. о. Николая въ Станиславовѣ, а котру обслуговавъ оденъ чоловѣкъ, Ничай. Нынѣ за двайцять кôлька рокôвъ маете институцію, котра обертае міліонами, мае около 20 філій дае добру роботу соткамъ Русинôвъ и е найсолиднѣйшою купецкою фірмою въ краю, якои не мають и не будуть мати нѣколи Ляхи.

А історія „Днѣстра" така. Довго старали ся, Русины, щобы мати свою, руску асекурацію. Нарештѣ одинайцять лѣтъ тому правительство позволило, але пôдъ однымъ условіемъ а то, щобы въ протягу короткого часу зôбрати 50.000 зр. яко кавцію. То була робота Баденього, ворога Русинôвъ, котрый гадавъ, що Русины не годнй зôбрати въ короткôмъ часѣ таку велику суму. Вôнъ рахувавъ на руску байдужность та руске недовѣре. — Але перерахувавъ ся. Бо вже за кôльканайцять днѣвъ Русины зôбрали потрѣбну суму и вже мусѣли вôдкинути богато жертвъ, котрй посыпали ся на сю цѣль. — Цѣлый рускій нарôдъ пôдперъ „Днѣстеръ", а днесь замѣсть моихъ слôвъ, най вамъ говорить число: „Днѣстеръ" мае днесь около 1 міліонъ желѣзного фонду, — тысячамъ Русинôвъ дае удержане — самымъ аґентамъ выплативъ доси поверхъ 400.000 т. зн. близько ½ міліона заробили рускй люде кромѣ тыхъ, що працюють при головнôй дирекціѣ.

[Конець буде].

Листъ изъ старого краю.

Русины въ австрійсько-угорськôмъ войську.

„Свобода тымъ гарна и загрѣваюча, що нѣхто не выборюе еи для себе самого. Найменьшій еи промѣнчикъ свѣтить якъ сонце всюды, де темнота, для всѣхъ, що находять ся въ його области" (Fanny Lewald). — Отсй великй слова можна приложити и до такои марнои буденщины, якою була обструкція мадярськихъ послôвъ въ угорськôмъ соймѣ, котрй домагали ся мадяризаціи угорськои арміи. Правительство мусѣло по части уступити и выдало розпоряджене, въ котрôмъ узглядніло права всѣхъ австрійськихъ народôвъ у вôйську. Вôдъ теперь офіцiры будуть обовязанй знати не лишь нѣмецьку мову, але такожь мову полку, въ якôмъ служать.

Иньша рѣчь, що зъ того розпорядження для Русинôвъ не буде богато користи, а готова ще выйти й шкода, бо „высоке правительство" все ще думае (бо така думка подобаєть ся „колу польському"!), що Галичина, се чисто польській край, и офіцiры, що служать въ Галичинѣ, готовй учити ся лишь по польськи, а въ додатку опôсля ще й польщити руськихъ воякôвъ. Въ такôмъ — якъ бачите — вынѣмковôмъ станѣ мы тутъ жіемо, що й найлучшій законъ обертае ся на нашу шкоду.

А треба знати, що въ богато полкахъ пѣхоты Русины становлятъ велику бôльшôсть, отже офіцiры повиннй бы учити ся по руськи. Въ поодинокихъ полкахъ пѣхоты національный складъ выглядае ось якъ:

Въ 9. полку (Стрый) Русинôвъ 75 пр., Полякôвъ 15 пр., Нѣмцѣвъ 10 пр.; въ 10. полку (Перемишль) Русинôвъ 45 пр., Полякôвъ 55 пр.; въ 15. полку (Тернопôль) Русинôвъ 55 пр., Полякôвъ 45 пр.; въ 20. полку (Новый Санчь) Русинôвъ 10 пр., Полякôвъ 90 пр.; въ 24. полку (Коломыя) Русинôвъ 80 пр., Полякôвъ 10 пр., Нѣмцѣвъ 10 пр.; въ 30. полку (Львôвъ) Русинôвъ 40 пр., Полякôвъ 55 пр., Нѣмцѣвъ 5 пр.; въ 41. полку (Чернôвцѣ) Русинôвъ 30 пр., Румунôвъ 40 пр., Нѣмцѣвъ 25 пр., Полякôвъ 5 пр.; въ 45 полку (Сянôкъ) Русинôвъ 50 пр., Полякôвъ 50 пр.; въ 55. полку (Бережаны) Русинôвъ 95 пр., Полякôвъ 5 пр.; въ 58. полку (Станиславôвъ) Русинôвъ 70 пр.; Полякôвъ 25 пр., Нѣмцѣвъ 5 пр.; въ 65. полку (Мункачь) Русинôвъ 25 пр., Мадярôвъ 75 пр.; въ 66. полку (Унгваръ) Русинôвъ 30 пр., Словакôвъ 40 пр., Мадярôвъ 20 пр., Нѣмцѣвъ 10 пр.; въ 77. полку (Самбôръ) Русинôвъ 75 пр., Полякôвъ 20 пр., Нѣмцѣвъ 5 пр.; въ 80. полку (Золочѣвъ) Русинôвъ 65 пр., Полякôвъ 35 пр.; въ 85. полку (Марамарошь-Сіготъ) Русинôвъ 45 пр., Мадярôвъ 15 пр., Румунôвъ 25 пр..

Нѣмцѣвъ 15 пр.; въ 89. полку (Городокъ) Русинôвъ 70 пр., Полякôвъ 30 пр.; въ 90. полку (Ярославъ) Русинôвъ 20 пр., Полякôвъ 80 пр.; въ 95. полку (Чортковъ) Русинôвъ 65 пр., Полякôвъ 35 пр.

Въ цѣлôй пѣхотѣ, що складаеть ся изъ 102 полкôвъ (172.570 людей) е 26 пр. Нѣмцѣвъ, 17 пр. Мадярôвъ, 14 пр. Чехôвъ, по 9 пр. Русинôвъ, Полякôвъ и Сербо-Хорватôвъ, 7 пр. Румунôвъ, 5 пр. Словакôвъ, 3 пр. Словѣнцѣвъ, 1 пр. Италійцѣвъ.

Въ иньшихъ родахъ вôйска число Русинôвъ и Полякôвъ представляеть ся такъ: При стрѣльцяхъ (16 тысячь 500 людей) Русинôвъ 1 пр., Полякôвъ 5 пр., при кавалеріи (45.860 людей) Русинôвъ 13 пр., Полякôвъ 11 пр.), при артилеріи (37.960 людей) Русинôвъ 5 пр., Полякôвъ 9 пр.; при піонірахъ и зелѣзничôмъ полку (9.920 людей) Русинôвъ 1 пр., Полякôвъ 3 пр.; при тренѣ (3.470 людей) Русинôвъ 13 пр., Полякôвъ 10 пр.; при санітетахъ (4.150 людей) Русинôвъ 6 пр., Полякôвъ 7 пр.; при краевôй оборонѣ (361 тысячь 250 людей) Русинôвъ 8 пр., Полякôвъ 9 пр.; при маринарцѣ Русинôвъ 0 пр., Полякôвъ 1 пр.

Отсѣ цифры мають лишь ту недостачу, що въ нихъ не вказано Жидôвъ, котрыхъ въ Галичинѣ зачислюють звычайно до Полякôвъ, а рѣдше до Нѣмцѣвъ. Коли-бъ Жиды були вычисленѣ, то тодѣ зменьшилось бы певне число Полякôвъ.

Гей, гей, кôлько то иде руськои силы на службу австрійському цѣсареви, австрійськôй державѣ, — хиба за те, що зъ ласки австрійського правительства стогнемо въ ярмѣ польскои шляхты, зъ котрого не дають намъ выдобутись австрійськѣ законы та розпоряджения австрійськихъ міністрôвъ!...

Вôйна

яка вôдбуваеть ся далекôмъ Сходѣ мѣжь Япаномъ а Росіею може вôдбити си и на австрійськихъ народахъ. Македонцѣ, видячи, що Росія мае роботу на далекôмъ Сходѣ, зачинають знову рушати ся; Турція, видячи, що Росія не мае часу, не хоче переводити обѣцяних реформъ; Болгарія рада бы скористати зъ нагоды и забрати Македонію пôдъ себе; Италія при тôй оказіи также радо забрала бы якійсь кусникъ землѣ, а Австрія, котра на спôлку зъ Росією мае пильнувати »порядку« въ Македоніи, мусить теперь уважати, абы того »порядку« хто не нарушивъ, а на выпадокъ вôйны хотѣла бы очевидно собѣ забеспечити якійсь добрый кусникъ. А якъ бы выбухла вôйна, то ѣ руськѣ вояки пôшлѝ бы за дурнѣсько проливати свою кровь, бо тѝ великѝ державы такѝ хитрѝ, що на першій огонь посилають усе вôйська поневоленыхъ народôвъ. За російського царя-деспота бетъ ся теперь на Сходѣ чимало Полякôвъ та Русинôвъ, — ну а за австрійського »Найяснѣйшого Тата« пôшли бы бити ся вѣрнѝ якъ псы руськѝ »дѣти«...

Компромітація москвофілôвъ.

На 22. с. м. скликали москвофілы до Бродôвъ вѣче, абы противъ кандидатуры Барвѣнського поставити якусь свою кандидатуру до сойму. Але коли побачили, що на вѣче зôйшло ся богато народу, котрый не конче схоче ихъ слухати, оголосили, що вѣче заборонене а вôдтакъ »самѝ свои« (пару десятокъ хлопôвъ и кôлькохъ попôвъ—москвофілôвъ) зробили довѣрочнѝ зборы на котрѝ не пускали нѣкого зъ »не-своихъ«. и ухвалили кандитатуру москвофіла о. Єфиновича. Решта народу, обурена до крайности такимъ крутѣйствомъ, ухвалила попирати кандидатуру Барвѣнського.

23. лютого 1904. **М. Л.**

РОСІЯ.

(Листъ 4.)

(Конець).

Понизша картка, выдана „на пошану 250-ти лѣтнього ювилею прилученя Украины до Москвы“ редакціею „Гасла“, добре змальовуе станъ рѣчей, якъ минулыхъ, такъ и теперѣшныхъ. Подаючи еѣ тутъ, мы додамо до неи ще кôлька слôвъ, а власне скажемо, якъ додержали слово Олексія Михайловича царѣ російськѝ. Щобъ не говорити багато, нагадуемо нашимъ землякамъ въ Америцѣ, що въ 1764 р. скасовано Гетьманщину, въ 1765 — Слободськѝ полки, въ 1775 р. — зруйновано Сѣчь Запорожську, а въ рр. 1773 —76 повернуто у крѣпацтво той народъ, що такъ завзято боровъ ся проти усього цього пôдъ Польщою. Але це не все. Колись Украина була поступовою на той часъ краиною, була вчителькою самои Москвы, а теперь — отъ кôлька даныхъ статистичныхъ, що дають добру вôдповѣдь. „Въ 1732 р. цѣла теперѣшня Харкôвська ґуб. була повна школами, збудована самымъ народомъ, на його-жь власнѝ кошты и удержуваными, зъ його народною и церковно-славянською мовами; число учениковъ вôдносно до населеня було тодѣ таке-ж саме, якъ и въ р. 1882, себ-то черезъ 150 лѣтъ“ („Къ десятилѣтію издательскаго комитета Харьковскаго общества грамотности. Докладъ проф. Богалѣя.“)

А отъ ще де-кôлька цифръ, котрѣ мы вытягаемо зъ статѣ Драгоманова »Украïна і Центри«, умѣщеноѣ въ „Громадѣ“ ч. 2. 1878 р. Въ 1748 р. въ черниговському, городницькому и сосницькому повѣтахъ було 134 школы, а черезъ 130 лѣтъ лише 52. Тодѣ одна школа приходилась на 746 душъ, а черезъ 130 лѣтъ на 6730 душъ. А въ той часъ Московщина тôльки починала заводити школы... „По щоту военного міністерства надъ рекрутами 1867—1868 рр. въ усѣй Росіи було письменныхъ рекрутъ 9·1 пр. — а зъ нихъ въ 8 ґуберніяхъ украинськихъ 3¾ пр., а въ 20 московськихъ ґуб. — 22·20 пр. По справозданю міністра народнои просвѣты за 1875 р. . . . выходить, що въ початковыхъ школахъ въ Росіи вчить ся всього 1.2 пр. люду,—найбôльшь въ Варшавському округу (2·4 пр.), середне въ Московському (1·5 пр.), въ нашихъ округахъ: въ Одеському тôльки 1·4 пр., а въ Києвському тôлько 0·8 пр. тôльки трохи бôльше, нѣжь въ полу-азіятському оренбурському округу (0·3 пр.) и въ азіятськихъ: Захôдному Сибѣру (0.3 пр.) и Схôдному Сибѣру (0·6 пр.) Свои розвôдки Драгомановъ кôнчае такъ: „Мати городôвъ руськихъ, Києвъ, звôдки въ X—XIII. стол. пôшло свѣтло по всьому великому руському свѣтови, звôдки въ XVII—XVIII. ст. брали учителѣвъ не тôльки въ Московщину, а й въ Молдавію, Хорватію, не забудь же цього, що теперь твоя волость стоить остатньою по свѣтѣ въ цѣлôй Европейскôй Росіи.“

Щобъ ще бôльше стало зрозумѣлымъ, якъ „посунулась напередъ“ наша Украина, нагадаемо читателямъ „Свободы“, що въ 1876 р. заборонено въ Росіи украинську мову, що въ Росіи панує страшенна цензура, котра не пропускае нѣчого, що такъ чи сякъ торкаеть ся сучасного ладу, або вѣры, що університетъ Харкôвськѝй заложено тôльки въ 1804 р., а Києвській тôльки въ 1833, — тимъ часомъ якъ въ 1658 р. по Гадяцькôй умовѣ козакôвъ Выговщицькôвъ зъ Польщею мусѣло бути двѣ академіи рôвнѣ зъ Краковською, а потомъ: „Гимназія, колегія, школы и друкарнѣ, сколько ихъ надобно будетъ, безъ препятствія ставити будетъ волно, и свободно науки отправовати, и книги печатати всякія, и въ преніяхъ о вѣрѣ, толко бы безъ порруганія и безъ уразы маестату королевского.“

Перегладаючи цѣ подѣѣ, мимоволѣ згадаешь слова нашого великого поэта Шевченка:

За щожь боролись мы зъ ляхами,
За що жь рѣзались зъ панами,
За що скородили списами
Татарськѣ ребра! Засѣвали
И рудою поливали,
И шаблями скородили.
Що жь на нивѣ уродило?
Уродила рута, рута
Волѣ нашои оторута.

Цѣкаво знати, що казатимуть москвофілы зъ нагоды 250-ти лѣтнього ювилея прилученя Украины до Москвы. Чи похвалять вони Москву за те, що вона повернула у неволю увесь нашъ народъ? Чи подякують ѣй? Повиннѝ-бъ це зробити! Але... мовчи, глуха — менше грѣха! На разѣ все-жь таки раджу перечитати для себе статю »Украïна і Центра« Драгоманова — тамъ васъ, объединителѣвъ, хвалять*).

Берно (Швайц.) 1904, 11, II.

М. Л—енко.

*) Дôстати можна у Kuzm-и: Suisse. Geneve. Onex. (via Lancy). Також и иншѣ Драгоманôвськѣ выданя. Це, мѣжь иншими, на увагу землякôвъ, заложившихъ „Русько-Українське Тов. ім. М. Драгоманова“ въ Санъ Франсиско.

Рôкъ 1654.

— Волимо пôдъ царя Восточного на умовѣ, що мы єднаємо ся зъ Москвою, якъ рôвный зъ рôвнымъ, що вольнôсть наша буде намъ забезпечена, що „въ своѣй хатѣ“ мы будемо керувати ся лише власными засадами, що московській урядъ не чинитиме замахôвъ на наше добро. Хай у тому заприсягнеть ся вашъ царь.

— Ека хахол необразованой! Чаво дуріш?!... Да нештo вам мало аднаво слова нашева Велікаво Царя і Самодержца Алексія Міхайловіча, што весь ваш хахлацкой лад астаньотся прі вас?

Голосъ зъ Лемкôвщины.

Братя Лемки!

Слава Исусу Христу!

Витаемъ Васъ дорогѝ братя Лемки въ далекôй Америцѣ и желаемъ Вамъ зъ новымъ рокомъ всего добра и лѣпшои для насъ всѣхъ будучности. Лѣпшою вона и не буде, доки мы не скинемо собѣ зъ очей бôльма, та не будемо бачили тамъ де чорне бѣлого — а чорного тамъ де бѣле. У насъ то такъ все якось на вôдворотъ, не знаемо хто намъ приятель а хто ворогъ, хто намъ добре а хто зле радить. Ба що бôльше такими злими дорадниками суть для насъ тѝ, котрѝ все лишь на оцѣ наше добро новиннѝ мати то есть ґазеты. А ту якъ разъ ґазеты москвофильскѝ тримають насъ въ блудѣ и вмѣсто за правдою обстати, та намъ добре порадити, ширять ино ненависть, та пишуть самѝ брехнѣ.

Що такъ есть, то не шукайте далеко, бо то нюйорска „казета“ власне замѣсть намъ добре радити зле дораджае, а на то що бѣле, каже що чорне.

Мы простѝ селяне и братя Вашѝ, хочемо Вамъ догѝ братя Лемки отворити очи, абысьте ворога за власнѝ грошѣ въ хатѣ не тримали, та не вѣрили его брехливымъ словамъ. А що правду святу кажемо послухайте: Ось вычитали мы въ новойорскôй „казетѣ“ напасти на панôвъ Лѣниньского и Яворского, тай на то всьо, що они на Лемкôвщинѣ зробили. Пише тамъ якійсь зрадникъ, що фальшиво пôдписуесь Лемкомъ, що пп. Лѣниньскій, Яворскій и иншѝ паны народовцѣ въ Новôмъ Санчи, котрѝ тамъ для насъ Лемкôвъ засновали Банкъ Лемкôвскій, щобы бѣдный Лемко не потребувавъ жидамъ сидѣти въ кишенѣ, та на нехреста цѣлый вѣкъ працювати — то люде злѝ, для народу неприхильнѝ, та що Банкъ Лемкôвскій заложили на то, щобы зложенѝ грошѣ собѣ забрати, мабуть вкрасти, а Лемкови зôставити на памятку порожну касу. Єще бôльше такихъ дурниць пише нѣбы той Лемко на тихъ панôвъ и остерѣгае всѣхъ, щобы борони Боже до Банку грошей не складали, анѣ въ Банку не позичали.

Плете дальше той фальшивый Лемко, що лѣпше грошѣ закопати, або пôдъ стрѣху сховати, якъ до Банку, бо зъ Банку грошѣ пропадуть и Лемко ихъ бôльше бачити не буде.

Добре радить, анѣ слова. Якъ Лемко не вѣрить, то най грошей до Банку не дае, але чому позичити не може? Тажь кождый розумный господаръ позичае тамъ де менше оплатъ, меншій процентъ — а дежь дорогѝ братя Лемки дôстанете дешевше пожичку, якъ въ Банку Лемкôвскôмъ.

А мало то землѣ та працѣ нашои забрали жиды, а всѣ знаемъ кôлько оплачуемъ чужѝ касы во Грибовѣ, Яслѣ и ин., та кôлько коштôвъ Лемко заплатить, тай кôлько накланяесь нѣмъ пару золотыхъ позичить.

Нехай зрештою кождый грошѣ бере и складае тамъ де хоче — але скажѣть братя Лемки, чому на людей, що для насъ ревно трудять ся и намъ всегда помагають, заложили для насъ бурсу въ Новôмъ Санчи, зôбрали на церковь 15,000 коронъ, накидатись, вôдбирати имъ честь, та посуджувати о все найгôрше?

Мы такъ ся обурили симъ письмомъ, що мусимо выступити въ оборонѣ тыхъ заслуженыхъ людей. Богъ бы намъ не простивъ, колибысьмо на сѣ клеветы, знаючи лично тыхъ панôвъ не вôдповѣли, та чести тыхъ панôвъ не боронили. Мы придивляемъ ся тымъ людямъ зъ далека и зъ близька вже богато лѣтъ. а мы нѣколи ще не бачили, анѣ не чули, щобы котрый зъ нихъ що злого Лемкови зробивъ.

П. Лѣниньскій се радникъ суду окружного въ Новôмъ Санчи, бувшій посолъ до сойму, основатель бурсы въ Новôмъ Санчи, чоловѣкъ въ цѣлôмъ краю поважаный то знаный. Най котрый Лемко скаже, чи ему кто бôльше помôгъ якъ п. Лѣниньскій. Сей поважный панъ якъ бувъ начальникомъ суду въ Грибовѣ, то роздавъ Лемкамъ зъ сиротиньскои касы 80,000 кор. по 4 процентъ тай и душу бы за народъ и насъ Лемкôвъ вôддавъ.

П. Яворскій, то панъ великій, мае маетку звыжь пôвъ міліона коронъ, котрый рôчно на народнѝ цѣли дае тысячѣ и множеству людей помагае школы кôнчити; на саму бурсу въ Новôмъ Санчи для Лемкôвъ жертвувавъ такъ богато, якъ нѣхто другій.

Той п. Яворскій задля Бурсы стративъ посаду радника скарбу та высоку платню и бувъ перенесеный за свою любовъ для Лемкôвъ зъ Нового Санча генъ до Кракова.

Тому мы днесь кличемо до всѣхъ: Лемки не вѣрте брехнямъ сѣянимъ нашими ворогами. Якъ ихъ будемо слухали, то на вѣки будемо бѣднѝ та темнѝ. — Вы братя Лемки знаете насъ добре и вѣрте намъ, що мы добре Вамъ хочемо порадити, а ино тому, бо бачимо злыхъ дорадникôвъ при Васъ, пôдносимо нынѣ свôй голосъ. — Паны зъ Нового Санча обороны не потрѣбують, але мы въ имени всѣхъ Лемкôвъ въ галицкôй и американьскôй Руси загрѣти ихъ хочемъ и показати, що мы цѣнимо ихъ працю, та за ню имъ вдячнѝ есьмо.

Най Богъ въ добротѣ своей дасть намъ бôльше такихъ опѣкунôвъ та най и тыхъ що суть, довго намъ захова. А Вы, панове народовцѣ въ Новôмъ Санчи працюйте дальше, та будьте переконанѝ, що мы Лемки брехнямъ и клеветамъ не вѣримо и просимо Васъ дуже не опускайте насъ — а Богъ Всевышный нагородить Вамъ Вашу працю и труды а що правду пишемо, то пôдписуемо ся днесь всѣ, абы нѣхто не думавъ, що се письмо якійсь недобрый чоловѣкъ або Вашъ ворогъ помѣстивъ.

Демко Трохановскій, членъ грибôвскои рады повѣтовои Лемко зъ Полянъ, Димитрій Жиличь, Лемко зъ Каменнои, Илярій Яворскій и Теодоръ Дутка, Лемки зъ Береста.

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Ruthenian (Little Russian) Weekly published every Thursday at 209-211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO J. ARDAN, Publisher and Editor.

Terms: Two Dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16, 1903 at the post office at Scranton, Pa., under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ	$2.00
До старого краю на рôкъ	$2.00
Въ Америцѣ на пôвъ року	$1.00
До старого краю на пôвъ року	$1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA"
Box 353,
SCRANTON, PA.

Новый телефонъ Нумеръ 787

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы те, що напише, буле друковане въ „Свободѣ" въ Четверъ, мусить прислати рукопись до Скрентонъ найдальше въ Пятницю вечеръ.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, також свôй старый адресъ.

Поодинокѣ числа „Свободы" можна купити у:
A. Wasserman,
29. Clinton Str., New York, N. Y.

Що зробити зъ удѣлами „Выдавничои Спôлки"?

Якъ звѣстно, бл. п. о. А. Бончевскій намѣрявъ въ 1902 р. основати „Выдавничу спôлку", котрои заходами мали выходити просвѣтнѣ книжочки и церковна часопись. На ту цѣль вплынули на руки о. Бончевского удѣлы вôдъ слѣдуючихъ: 1) о. Н. Дмитрôвъ $5.00, 2) А. Шаршонь $5.00, 3) Д. Ванько $5.00, 4) о. П. Тимкевичь $5 00, 5) о. Н. Пôдгорецкій $5.00, 6) П. Зятикъ $10.00, 7) Ив. Парилякъ $5.00. Всѣ тѣ грошѣ вразъ зъ леґатомъ о. Бончевского находять ся въ моихъ рукахъ а, що я намѣряю выдавати зъ цвѣтнемъ просвѣтнѣ книжочки не на тôй бизнесовôй пôдставѣ якъ се задумувавъ вчинити небôжчикъ тожь прошу згаданыхъ Вп. панôвъ донести менѣ, що маю зробити зъ ихъ грôшми: чи вернути имъ, чи вписати тѣ грошѣ яко предплату на выдавництво просвѣтныхъ книжочокъ „Слово".

Ст. Макарь,
Mt. Carmel, Pa.

Кому потреба вôйны?

На далекôмъ всходѣ вôйна! Уже сотки молодыхъ, здоровыхъ людей погибло, другихъ тôлько верне до мôвъ калѣками. А се лишь початокъ! За кôлька днѣвъ чи тыжнѣвъ буде смерть мати далеко богатшѣ жнива! Порубаныхъ, пострѣляныхъ будуть тысячѣ! Та знову тысячѣ калѣкъ -- жебракôвъ стануть тягаромъ, и безъ того бѣднымъ, голоднымъ краямъ!

Хиба дикунъ може одушевляти ся вôйною – християнинъ не може хвалити еи, християньска культура мусить бридити ся убійствомъ, проливомъ крови. А ще вглянѣмо въ причины хотьбы й отсеи вôйны. По чіѣй сторонѣ правда, де слушнôсть, де оправдане, щобы жертвовати тысячѣ людского житя?! Чи мае рацію Росія, чи мае еи Японія?!– Не мае правды нѣ Мікадо нѣ російскій царь!– Не боронить Японія своеи землѣ, не боронять царскѣ салдаты своеи вôтчины. Борба веде ся за Манджурію, котра анѣ царска анѣ японьска. Отъ два круки бють ся надъ стервомъ, котре еще живе. Двохъ злодѣѣвъ залѣзло у хату – оденъ другого зъ хаты выкидае, а за ґазду и забули, що прецѣнь лише вôнъ до хаты мае право.

Тому то прекрасна е вôдповѣдь Льва Толстоя, найславнѣйшого російского писателя, коли его запытали, що вôнъ думае про сю вôйну:

„Я не есмь анѣ за японьскимъ анѣ за російскимъ правительствомъ. Я стою за бѣднымъ, нещаснымъ народомъ, котрый лукавѣ зверхники заставили примусомъ бити ся, рѣзати ся взаимно."

Оттакъ вôдповѣвъ той великій мыслитель, правдивый російскій патріотъ. И такъ про кожду нынѣшну вôйну приходить ся лишь одно сказати: жаль та шкода бѣдного народу!

Вважайте лише, задля чого днесь ведуть ся вôйны. Всюды и завсѣгды лише для бизнесу. Для чіего?! Для бизнесу богачѣвъ, а въ Росіи еще й для бизнесу самовладства царя. У Росіи кипить. Пригнетеный нарôдъ хоче волѣ, хоче конституціи, хоче просвѣты, щобы черезъ се выдобути ся изъ тяжкои нужды. А для панôвъ, для царя тота воля народу то мара, страшнѣйша якъ грôбъ. Бо чимъ бôльше добра буде мѣжь народомъ, тымъ менше лишить ся для царя и его собакъ, двôрнѣ. Тожь тяжко, тяжко цареви, а ще тяжше его прихвостьямъ выпустити недострижену вôвцю, російскій людъ, на свою пашу, на волю. Тажь то такъ добре панувати, такъ солодко тримати невольникôвъ, що вѣчно на мене роблять та не смѣють допоминати ся нѣякои платнѣ. Російскій нарôдъ платить тысячѣ міліонôвъ податку, а хтожь посытае царя и міністрôвъ за рахунки? Хто розкаже имъ, якъ тую народну кервавицю спожиткували?! Ты - народе російскій плати, а паны тай царь уже потрудять ся, де дѣти грошѣ.

Та якось тôй царскôй ватазѣ урываесь. Терпеливый російскій хлопъ почувъ, що шкôра трѣщить, якъ ему зачали здирати. Затуманеный, темный Иванушка не побачивъ ще свѣтла, але почувъ голодъ. Голоднѣ дѣти стали кричати хлѣба, обдертѣ трясли ся зъ голоду, а вôнъ не мавъ ихъ чимъ приодѣти, не стало и юшки, щобъ голодныхъ заспокоити. И самого скорчило въ животѣ, и самъ вôнъ стоявъ голый и босый. Бѣдный, безпомôчный мужикъ! Та нѣ — безпомôчный вôнъ не бувъ! Прійшли добрѣ люде та сказали ему: Ратуй себе, ратуй дѣти – диви – паньскѣ шпихлѣрѣ ажь трѣскають вôдъ збôжа! И тысячѣ голодныхъ Иванôвъ пôшли вôйною на паньскій хлѣбъ. Спокôйно зôйшли ся, розôмкли шпихлѣрѣ та забрали по мѣшкови зерна – голоднымъ дѣтямъ своимъ.

Хлопскій бунтъ!

Донеслось до самого царя. Выслано салдатикôвъ стрѣляти, вѣшати бунтôвникôвъ. Салдатики вôдмовили послуху, не хотѣли стрѣляти, не хотѣли вѣшати братôвъ, що зъ голоду добрались до паньского збôжа.

Бѣда! Салдацкій бунтъ!

Страшно цареви и панамъ, що въ салдатôвъ е душа. А то привикли вважати за худобу.

Щожь чинити, коли вже нарôдъ дôзнавсь про бѣду. Чимъ приглаекати голодныхъ? Якъ затуманити народъ, що царска опѣка для голодныхъ добра?

Розбѣгла ся царска оприччина мѣжь народъ тай трубить въ ухо мужика: Твоѣй бѣдѣ не виненъ царь, що здирае зъ тебе міліоны на себе та своихъ посѣпакôвъ, не виненъ вôнъ, що вôддавъ тебе на поталу злодѣямъ - чиновникамъ, не виненъ вôнъ, що міліярды хлопского гроша выкидае на вôйско, котре мае тебе хлопе закованого пильнутати, не виненъ вôнъ, що на держане тебе въ неволѣ оплачуе тысячѣ шпигунôвъ и рôжнои голоты, котра заслѣплюе ще гôрше и такъ темнѣ твои очи. — Знаешь хлопе, хто виненъ? Усѣй твоѣй бѣдѣ виненъ нѣхто, лише жидъ!

Тожь гуджя на жидôвъ,

затровили царскѣ слуги. Декуды повѣривъ темный народъ тôй фарисейскôй пôдмовѣ та кинувся на жидôвъ. Страхъ упавъ на Израильске племя по усѣй Росіи, коли розвѣдались за Кишеневскій погромъ. Бѣднѣ жидки! Не безъ того, абы Сруль, Мошко та Юдка не оциганивъ коли. Онижь такъ люблять обдурити ґоя! Але въ Росіи, у Росіи — кажу — абы они були причиною хлопскои нужды! Таже тамъ анѣ землѣ, анѣ шинку имъ не вольно мати. И по селахъ имъ торгувати засѣ! Таже хотьбы й рада душа, такъ грѣхи не пустять до раю. Таже они у Росіи справдѣ не годнѣ шахрувати, бо ся боять, бо ихъ тровлять якъ лихихъ собакъ.

Тожь не шахрайство жидôвске, а злодѣйска політика царска, побоявши ся хлопскихъ розрухôвъ, показала имъ жидôвъ яко добычу, на котрыхъ мають ся мстити за свôй голодъ и холодъ, за свою неволю й темноту

Та оттой пôдступъ не вдавъ ся цѣлкомъ! Лише що найтемнѣйшѣ повѣрили въ „жидôвску" причину! А другѣ стали впрость лаяти царя и царску опѣку та стали жадати хлѣба, долѣ!

И для тыхъ то царске правительство выдумало красшу байку, якъ для бôльше дорослыхъ дѣтей:

Урра, ребята на востокъ!

Тамъ царь призначивъ рай для усѣхъ. Тамъ земля сама вôдъ себе родить, тамъ золото и срѣбло, тамъ грушки на вербахъ! И потягнувъ народець за Ураль, завоювавъ Сибѣрь, середну Азію, воюе Манджурію. И завоювали салдатики тôлько землѣ що захопили пôдъ Росію цѣлу четверту часть землѣ! И ще мало, и ще воюють отъ теперь въ Манджуріѣ.

И выйшовъ гараздъ, и выйшовъ рай для російского народа!

Велике, превелике добро! Де була бѣда, тамъ теперь нужда, де було коротко, тамъ цѣлкомъ урвалось!

Правда — російскѣ паны зъ тисячѣвъ зробили міліоны, „кулаки" стали дуками, але простый нарôдъ не лише не зыскавъ нѣчого, а лише потративъ міліоны податкôвъ, потративъ міліоны найдобôрнѣйшихъ сынôвъ по азійскихъ степахъ та дубровахъ.

Бѣлѣють ся кости салдатикôвъ по пустыняхъ Сибѣру, згноять своею кровію манджурску землю славнѣ козаки.

Заплачуть мамы за сынами, не дôждуть ся дѣточки батькôвъ, дармо выходитимуть противъ чоловѣкôвъ жѣнки. Заломить бѣлѣ ручки вдова–козачка и згляне въ нѣмôй роспуцѣ до неба, коли покараешь, справедливый Боже, за ту кровь неповинну, проляту для ката–царя!

А царь?! А паны?!

Они пôшлють на поле битвы тысячѣ золотыхъ и срѣбныхъ забавокъ, медалѣвъ а салдатики на випередки наставляти-муть груди задля блискучого дрантя!

А мѣжь тыми козаками, жовнярами, кôлькожь то ляже головами твоихъ сынôвъ, Украино?! Що за наруга! Вы, внуки, потомки вольныхъ Запорожцѣвъ, пôшли теперь въ защитѣ царского кнута!

Та не лише васъ жаль, а жаль и того цвѣту братнього російского народу, котрый для царскои чести, для ката Росіѣ, тратить свое молоде, цвитуче жите.

Та кровь ваша не пропаде! Она зродить местникôвъ, котрѣ обернуть оружіе не на вѣтраки. Вже наше поколѣне дожие того слушного часу, де вольна Росія розôрве кайданы, звалить престолъ тирана та розжене банду народныхъ опришкôвъ. Не буде царя и царскихъ собакъ, а буде могуча, вольна Росія а и зъ нею крѣпка, культурна, злучена Славяньщина!

Никола Струтиньскій.

126 НОВЫХЪ ЧЛЕНÔВЪ.

Въ мѣсяцю Февруару 1904 приступили до Р. Н. Союза слѣдуючѣ новѣ вôддѣлы и члены;

Братство Благовѣщеня Пр. Богород. въ Sayre, Pa.
Яцко Стефанъ
Оринич Антôнъ
Плѣхта Стефанъ
Андришинъ Павло
Комарницкій Андрѣй
Галецкій Панько
Когутъ Андрѣй
Зубѣнко Микола
Оринич Микола
Масляный Семанъ
Опаръ Матѣй
Матусъ Лучка
Костикъ Илько
Бицъ Андрѣй
Хоминьчакъ Осифъ
Лучейка Антôнъ
Баланда Данько
Демчикъ Кондратъ
Ковалевичь Грицъ
Шведикъ Марко

М. Р. Н. Союзъ въ Chicago, Ill.
Тарасъ Лукачь
Пупчикъ Юрко
Яновичь Стефанъ
Гербутъ Арсеній
Тарасъ Титусъ
Сурма Иванъ
Сѣменовичь Й. Володимиръ
„ К. Єлена

В. 1. Волчко Иванъ
Кухта Михайло
Ковальчикъ Теодоръ
Логаза Адамъ
Габура Анна, дитина
Пелякъ Марія „
Мельникъ Михайло„
В. 2. Мадзелянъ Теодоръ
В. 3. Мацѣйовскій Михайло
Хоминъ Демко
В. 4. Гринь Михайло
Баранъ Петро
Слободзянъ Иванъ
Дмитерчакъ Илько
В. 5. Дунай Осифъ
В. 6. Ференчу Аншай Иванъ
В. 8. О. Н. Дмитрôвъ
Харчишинъ Лука
В. 9. Грижьо Андрѣй
Томашевскій Юрко
В. 12. Бискупъ Юрко
В. 13. Хованець Федоръ
В. 16. Поляньскій Дмитро
В. 17. Тарбай Юрко
В. 18. Клянцко Петро, дитина
В. 19. Лиґусъ Юлія „
„ Марія „
В. 22. Попикъ Иванъ
Иванчинъ Лукачь
В. 25. Ющакъ Яцко
В. 28. Очичь Илько
В. 30. Пехъ Катарина, дитина
Кравець Марія „
В. 33. Коцуръ Василь
В. 35. Банкъ Иванъ
В. 37. Войталъ Андрѣй
В. 39. Коханъ Илько
Фецишь Иванъ
Дутка Стефанъ
Динисъ Опуферъ
Рабко Михайло
В. 40. Яремко Федоръ
Вольовачь Яковъ
В. 41. Генчель Станиславъ
Ґорчица Андрѣй
В. 44. Горощакъ Варвара
В. 46. Верба Андрѣй
Лотрикъ Федоръ
Плѣбанъ Иванъ
Чаканъ Андрѣй
Хомка Лешко
Мощаньскій Грицъ
Барна Єва, дитина
В. 47. Ґомбошь Иванъ
Коваль Данило
В. 48. Міллеръ Андрѣй
В. 57. Копча Иванъ
В. 60. Форґачь Зузанна
В. 62. Пѣшко Федоръ
Хомякъ Петро, дитина
Цимбала Грицъ
В. 63. Волошиновичь Микола
В. 65. Далѣвскій Иванъ
Белюхъ Теодоръ, дитина
Боґеръ Анна „
В. 65. Мошковска Анна
Дулякъ Настя
В. 69. Высочаньскій Петро
Березовскій Павло
В. 70. Телепъ Антôнъ
Ґинда Алексій
В. 72. Гаврилякъ Петро
В. 78. Скалко Николай
Радикъ Василь
Костикъ Андрѣй
Воронякъ Федоръ
В. 79. Дуда Зофія
В. 83. Кучма Володимиръ
Ялицкій Михайло
Пельцъ Френкъ
В. 85. Касичь Семанъ
Сторожка Афтаназъ
Дзяло Иванъ
Волкъ Стефанъ
Страка Стефанъ
Вуйовичь Лазарь
Кошневичь Гаврило
Кусовачь Сашко
Гуликъ Анна, дитина
Б. 89. Верчиньскій Иванъ
Куземка Федоръ
В. 95. Баранъ Михайло
Хованець Александеръ
В. 98. Вуйтовичь Алекс., дитина
Демчко Григорій „
В. 101. Левай Марія
В. 102. Пѣхъ Иванъ
В. 104. Щерба Стефанъ

Що чувати въ свѣтѣ.

СП. ДЕРЖАВЫ пильно слѣдять за ходомъ военныхъ подѣй на далекôмъ Сходѣ и не дають себе кривдити. Кожде надъужите воюючихъ сторôнъ, каждый ихъ крокъ, здѣланый на шкоду американьскихъ интересôвъ, стрѣчае ся зъ енерґічнымъ протестомъ нашои пресы и правительства Сп. Державъ. Такъ пôслало оно недавно вôддѣлъ военнои маринарки до Унсанъ въ Кореи для охороны житя и майна своихъ горожанъ, а дня 11. с. м. запротестувало противъ поведеня російскихъ властей въ Ѣнъ Ковъ, де покривджено Американцѣвъ. Именно російскѣ власти выгнали звôдти всѣ анґлійскѣ и американьскѣ кораблѣ, а до тыхъ, котрѣ не хотѣли послухати ихъ приказу, велѣли стрѣляти зъ гарматъ. Кôлька купецкихъ кораблѣвъ мало тодѣ бути ушкодженыхъ кулями а навѣть и потопленыхъ.

Коли адміралъ Ивенсъ, комендантъ американьскои ескадры на азійскихъ моряхъ донѣсъ про се до Вашинґтону, заразъ скликано кабінетову раду для обговореня тои справы и уложеня протесту. Въ протестѣ сказано мѣжь иншимъ, що поведене російскихъ властей е беззаконне, бо Ѣнъ-Ковъ и Ню-Чванґъ е на нев-

тральнои територіи и мусять остати невтральнымъ портомъ.

Значить се, що Росія мусить забирати ся зъ того порту або отворити его для мѣжнародної торговлѣ. Въ противнômъ случаю може забристи въ нову халепу — симъ разомъ изъ Сп. Державами.

—

СЕНАТОРЪ Ґалинджеръ предложивъ въ конґресѣ „біль", якимъ домагае ся большои платнѣ для найвысшихъ урядниковъ Сп. Державъ. После его пропозиціи, мавъ бы президентъ побирати 75 тысячь доляровъ, мѣстопрезидентъ 15 тысячь, председатель низшои палаты конґресу 12 тысячь, члены кабінету по 15 тысячь а конґресмены по 8 тысячь доляровъ рôчно.

—

РОСІЙСКО-японьска вôйна выкликала въ Чехіи цѣлый рядъ демонстрацій и маніфестацій, котрі перемѣняють ся иногдѣ въ грôзні заворушеня. Ось и дня 8. с. м. пôдчасъ великои демонстраціи въ Празѣ, въ якôй брало участь кôлька тысячь студентôвъ та робôтниковъ, прійшло до бійки мѣжь приклонниками Росіи а еи противниками, при чôмъ покалѣчено кôлькадесять осôбъ. Коли поліція не могла собѣ дати рады зъ очайдухами, прикликано вôйско, котре розôгнало товпу и привернуло порядокъ въ мѣстѣ. Кôльканайцятьох демонстрантôвъ арештовано.

— —

АНҐЛІЙСКІ дневники звѣщають, будьто бы Анґлія и Франція подписали умову, що не будуть мѣшати ся до російско-японьскои вôйны. Мало се стати ся передъ кôлькома днями.

О скôлько правды въ тôмъ донесеню, сего нѣхто не знае зъ вымкою рѣшаючихъ кругôвъ у Лондонѣ и Парижи. Наколибъ одначе дѣйсно заключено таку умову, такъ цѣла Европа могла-бы свобôднѣйше вôдотхнути, бо тодѣ була-бы вôдвернена загально-европейска вôйна.

—

ВЕЛИКУ сензацію въ свѣтѣ выкликала вѣсть, що всѣ тайны француской фльоты, які вôдносять ся до плянôвъ будовы, улѣпшень и узброеня военныхъ кораблѣвъ, находять ся въ рукахъ Японцѣвъ. Мавъ ихъ выкрасти оденъ штабовый офіцеръ зъ французкого міністерства маринарки и продати Японцямъ.

Симъ можна бы собѣ пояснити по части успѣхи Японцѣвъ въ морскихъ битвахъ.

—

Вôйна на далекôмъ Сходѣ.

Адміралъ Макаровъ, новый комендантъ російскои фльоты на далекôмъ Сходѣ, приѣхавъ дня 8 с. м. до Портъ Артура и вывѣсивъ свôй прапоръ вожда на кружляку „Новикъ". — Новый комендантъ, котрый уходить за найспосôбнѣйшого російского стратеґика на мори, сейчасъ розвинувъ незвычайну дѣяльность. Велѣвъ направити панцирникъ „Ревизанъ" и деякі другі кораблѣ, що були ушкоджені въ попередныхъ битвахъ и могли ще бути полатані, поробивъ декотрі змѣны въ зарядѣ фльоты, посортувавъ еѣ, а навѣть рѣшивъ ся на морску битву. Коли дня 10 с. м. японьска торпедова фльота появила ся коло Портъ Артура, адміралъ Макаровъ приказавъ своѣй фльотѣ выплисти зъ порту и вôдперти еѣ. Въ борбѣ, яка тодѣ повстала мѣжь обома фльотами, бувъ знищеный оденъ російскій антиторпедникъ, а оденъ японьскій торпедникъ потопленый. Зъ людей втратили при тôмъ Москалѣ: двохъ морякôвъ убитыхъ, а 4 офіцирôвъ и 18 морякôвъ раненыхъ. При кôнци борбы, коли оденъ російскій корабель ставъ потопати, адм. Макаровъ давъ доказъ незвычайнои вôдваги. Именно выпливъ вôнъ на кружляку Аскольдъ противъ ворожои фльоты и лично взявъ участь въ борбѣ. Ажь коли Японцямъ надоспѣла подмога, зложена зъ цѣлои ескадры панцирникôвъ и кружлякôвъ, давъ знакъ до повороту.

Въ годину опôсля ворожа ескадра почала бомбардувати Портъ Артуръ и Дальный изъ страшнымъ завзятемъ. Гарматы великого калібру васипали крѣпость и мѣсто градомъ куль та картачѣвъ и заподѣли безлѣчь шкоды. Пôсля рапорту японьского адмірала Тоґа, кôлька російскихъ фортôвъ було зрôвнаныхъ зъ землею, богато гарматъ и цѣлыхъ батерій знищеныхъ, оденъ маґазинъ пороху высадженый у воздухъ и кôлькадесять будинкôвъ зруйнованыхъ до основъ. Кромѣ того японьскі кулѣ мали ушкодити кôлька російскихъ кораблѣвъ въ портѣ.

Зъ приватныхъ жерелъ доносять, що пôдчасъ сеи бомбардаціи, погибло 65 москалѣвъ, а именно: 25 на корабли „Севастополь", 20 на „Ретвизанѣ", а 20 въ мѣстѣ. Адміралъ Макаровъ говорить въ своимъ рапортѣ, будьто-бы крѣпосні батеріи зъ Портъ Артура затопили тодѣ оденъ японьскій кружлякъ, а другі ушкодили, але Японцѣ заперечують сему.

Намѣсть того хвалять ся они, що зловили два російскі торпедники.

Зъ иньшихъ военныхъ подѣй на далекôмъ Сходѣ лишь се заслугуе на увагу, що не знати де е владивостоцка російска фльота. Коли дня 6 с. м. Японцѣ бомбардували Владивостокъ, не найшли еѣ въ тамошнôмъ портѣ. Зъ тои причины пôшовъ мѣжь Японцами великій переполохъ, бо коли-бъ ся фльота була на повнôмъ мори, такъ могла бы имъ нищити та ловити купецкі и транспортові кораблѣ. Японьска ескадра пустила ся на здогôнъ за нею, але не могла доси впасти на еѣ слѣдъ. Звôдси пôшли здогады, що она мусить бути у Владивостоцѣ. Японьска ескадра не приступала одначе близько пôдчасъ бомбардаціи Владивостока и не могла еѣ бачити въ заливѣ.

Владивостоцка фльота складае ся зъ 4. первоядныхъ кружлякôвъ — „Росіи", „Ґромобоя", „Рурика", „Боґатира" и кôльканайцятьох торпедникôвъ та антиторпедникôвъ. Еи комендантомъ е капітанъ Реценштайнъ. Збомбардувала она передъ кôлькома тыжнями японьске мѣсто Гакодату и затопила оденъ почтовый корабель.

На сухопути не лучило ся доси нѣчого важнѣйшого. Обѣ воюючі стороны приготовляють ся лише до рѣшаючои сухопутнои борбы и шлють чимъ разъ больше вôйска до Кореи та Манджуріи. Японъ мае вже въ Кореи таку силу вôйска, що бере перевагу надъ російскою арміею и чимъ разъ больше натискае на еи передну сторожу въ пôвночнôй Кореи. Менші російскі ґарнизоны цофають ся передъ нимъ и громадять ся коло Гарбіна, Мукдена та Ню-Чванґу. Коло Гай-Ченґъ и Фанґъ-Ванґъ-Ченґъ пôдмѣнували Москалѣ цѣлу рѣку Ялу, щобы Японцѣ не мали доступу до неи. Головна японьска армія посувае ся въ напрямѣ Ляо-Янґъ и Гаи Ченъ, тому догадують ся, що ту прийде до великои сухопутнои борбы.

Зъ Владивостока телеґрафують що въ заливѣ Пласкинъ высаджено 2500 японьского вôйска, абы заняло Маскурчанъ. Москалѣ одначе вспѣли зайти его зъ заду и вôдтяти вôдворотъ черезъ высаджене моста. Теперь Японцѣ окружені и засуджені на погибель. Коло Ню-Чванґъ и Фенґъ-Гуанґъ-Ченґъ приходило минувшого тыжня до кôлькохъ меншихъ битвъ мѣжь передными сторожами ворожихъ змій, въ котрыхъ побѣдили разъ Японцѣ, а два разы Москалѣ.

Дня 1 с. м. російске правительство послало остру ноту до Пекіну, въ котрôй грозить Хинамъ вôйною, наколи не щофають своихъ вôйскъ вôдъ границь полудневои Манджуріи. Ті вôйска, въ сиѣ около 100 тысячь, пôдъ приказами ґенералôвъ Юанъ-Ші-Кая и Ма, заняли такъ вороже становище супротивъ російскои арміи, що Росія прямо лякае ся ихъ.

— Царь Никола II. дуже мавъ зажуритись втратою военнои фльоты на далекôмъ Сходѣ. Доносять, що хоче вôнъ дати 100 міліонôвъ долярôвъ изъ своихъ приватныхъ фондôвъ на будову новои фльоты. Кôлька міліонôвъ мало вже зложити на ту цѣль духовеньство и чиновники.

Въ Кронштадтѣ и Миколаевѣ будуе ся кôльканайцять военныхъ кораблѣвъ зъ котрыхъ 8. мае вже бути готовыхъ. Є мѣжь ними 2 кружляки и 6 торпедникôвъ та антиторпедникôвъ.

Дня 13 с. м. телеґрафують зъ Токіо до лондоньского дневника „Сентралъ Нюсъ", що послѣдна бомбардація Японцѣвъ перемѣнила Портъ Артуръ въ купу румовищь. Укрѣпленя, батеріи, арсеналы и маґазины мають тамъ бути ушкоджені и знищені, що російска залога хоче его опустити.

Се донесене не потверджуе ся доси.

Справоздане касове

„Р. Н. Союза" за мѣсяць Февруаръ. 1904.

Ч. бѣжуче		
1394	Granville, N. Y. Бр. св. Геор.	15.40
1395	Glen Lyon, Pa. Бр. св. П. и П.	20.00
1396	Ramey, Pa. М. Р. Н. С.	50.44
1397	Manown, Pa. Бр. св. О. Николая	37.97
1398	Perth Amboy, N. J. Бр. св. О. Николая	27.72
1399	Centralia, Pa. Бр. св. Й. Хрест.	5.48
1400	McKeesport, Pa. Бр. св. І. Хрест.	78.58
1401	Cohoes, N. Y. М. Р. Н. С.	13.16
1402	Ridge, Pa. М. Р. Н. С.	3.71
1403	Mahanoy Plane, Pa. Бр. св. пр. Илін	34.90
1404	Beaver Meadows, Pa. Бр. св. Мих	18.22
1405	Butler, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	26.48
1406	McAdoo, Pa. Бр. Пр. Богород.	78.26
1407	New York, N. Y. Тов. Зоря	23.90
1408	Passaic, N. J. Бр. св. О. Николая	42.17
1409	Cannonsburg, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	17.33
1410	Gradatim, Pa. М. Р. Н. Р.	7.60
1411	Hastings, N. Y. М. Р. Н. С.	12.37
1412	Chisholm, Minn. Бр. св О. Николая	12.20
1413	New York, N. Y. М. Р. Н. С.	35.50
1414	Waterbury, Conn. М. Р. Н. С.	22.00
1415	Dunlo, Pa. Бр. св. П. и П.	22.70
1416	Chicago, Ill. М. Р. Н. С.	17.82
1417	Allegheny, Pa. Бр. Пр. Богород.	31.90
1418	Rhone, Pa. Бр. св. Спаса	25.50
1419	Auburn, N. Y. Бр. св. О. Николая	26.88
1420	Buffalo, N. Y. Бр. св. І. Хрест.	35.30
1421	Carnegie, Pa. Бр. св. Петра и Павла	49.00
1422	Fredericktown, Pa. Бр. св. П. и П.	18.22
1423	Cameron, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	6.24
1424	New Britain, Conn. М. Р. Н. С.	8.57
1425	Hazleton, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	71.28
1426	Jessup Pa. Бр. св. П. и П.	38.60
1427	Franklin Furnace, N. J. М. Р. Н. С.	12.62
1428	Anderson, Ind. Ter. М. Р. Н. С.	4.80
1429	Wetsmoreland City, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	24.85
1430	Trauger, Pa. Бр. св. І. Хрест.	36.70
1431	Desloge, Mo. Бр. св. І. Хрест.	46.29
1432	Shamokin, Pa. Бр. св. Йосифа	22.59
1433	Terryville Conn., Бр. св. Арх. Михаила	10.50
1434	Sayre, Pa. Бр. Пресв. Богор.	17.54
1435	Belle Vernon, Pa. Бр. Пр. Богор.	17.58
1436	Providence, R. I. М. Р. Н. С.	10.70
1437	Eleanor, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	37.92
1438	Monessen, Pa. Бр. св. І. Хрест.	31.60
1439	Marion Heights, Pa. Бр. св. О. Ник.	6.00
1440	Jersey City, N. J. Клюбъ 4-охъ Мих.	9.65
1441	Minersville, Pa. Бр. св. О. Николая	53.30
1442	Baltimore, Md. Бр. св. Анны	13.66
1443	Alden Sta., Pa. Бр. св. Волод.	19.01
1444	Cross Fork, Pa. Бр. Пр. Богород.	17.33
1445	Elmira N. Y. Бр. св. Арх. Мих.	20.75
1446	Cleveland, O. Бр. св. О. Николая	10.15
1447	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Волод.	20.00
1448	Breslau, Pa. Сестр. бр. св. Ольги	5.44
1449	Mayfield, Pa. М. Р. Н. С.	11.12
1450	Breslau, Pa. Бр. св. Андр.	54.31
1451	Syracuse, N. Y. Бр. св. П. и П.	30.30
1452	Plymouth, Pa. Бр. св. П. и П.	105.98
1453	Priceburg, Pa. Бр. св. Василія	63.70
1454	Mt. Carmel, Pa. Бр. П. и П.	43.50
1455	Glen Lyon, Pa. Сестр. бр. Пр. Богор.	23.60
1456	New Alexandria, Pa. Бр. св. П. и П.	19.60
1457	Shamokin, Pa. М. Р. Н. С.	202.38
1458	Baltimore, Md. Бр. св. П. и П.	18.71
1459	Mt. Carmel, Pa. Сестр. бр. Пр. Богород.	9.31
1460	Olyphant, Pa. Бр. св. І. Хрест	150.72
1461	McKeesport, Pa. Сестр. бр. св. Ольги	6.60
1462	Ansonia, Conn. М. Р. Н. С.	35.62
1463	Lopez, Pa. Бр. св. О. Николая	13.60
1464	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Димитрія	36.58
1465	West Pawlet, Vt. Бр. Покр. Пр. Богор.	24.31
1466	Superior, Pa. Бр св. Георгія	21.35
1467	Powhatan, W. Va. Бр. Пр. Богор.	25.89
1468	St. Clair, Pa. Бр. Пр. Богород.	42.34
1469	Ansonia, Conn. Бр. св. П. и П	46.20
1470	St. Louis, Mo. Бр. св. Арх. Михаила	50.33
1471	Troy, N. Y. Бр. св. О. Николая	26.68
1472	Perth Amboy, N. J. М. Р. Н. С.	8.50
1473	Shenandoah, Pa. М. Р. Н. С.	11.60
1474	Whitney, Pa. Бр. Трех. Свят.	19.00
1475	Cannonsburg, Pa. Сестр. Бр. Пр. Богор.	6.10
1476	Ford City, Pa. Бр. св. О. Николая	59.40
1477	Pittsburg, Pa. М. Р. Н. С.	66.19
1478	Scranton, Pa. Бр. св. прор. Илін	95.47
1479	Anthony, R. I. М. Р. Н. С.	3.12
1480	Scottdale, Pa. Бр. св. І. Хрест.	26.69
1481	Elizabeth, N. J. Бр. св. Волод.	40.40
1482	Northampton, Pa. Бр. Усп. Пр. Богор.	88.16
1483	Jersey City, N. J. М. Р. Н. С.	125.30
1484	Lansford, Pa. Бр. Пр. Богор.	111.97
1485	Seymour, Conn. Бр. св. І. Хрест.	17.28
1486	Yonkers, N. Y. М. Р. Н. С.	54.25
1487	Yorkville, O. М. Р. Н. С.	15.25
1488	Newark, N. J. Бр. св. І. Хрест.	11.85
1489	Cleveland, O. Бр. св. П. и П.	12.30
1490	Trauger, Pa. Бр. св. П. и П.	49.05
	Приходъ въ Февруару	3,268.99
	Готôвка зъ кôнцемъ Януара	15,380.49
	Разомъ приходъ	18,649.48
	Розходъ въ Февруару	2,097.18
	Разомъ готôвка въ банку зъ кôнцемъ Февруара	16,552.30
	Пожички	1,507.90
	Загальный станъ касы зъ кôнцемъ Феб. 1904,	$18,060.20

А. Шаршонь, касіеръ, С. Ядловскій, секретарь,

Н. Пôдгорецкій, контрольоръ.

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель { о. И. СТЕФАНОВИЧЪ, 319 Carson Str., Pittsburg, Pa.

Головный секретарь { С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касіеръ { АЛЕК. ШАРШОНЬ, 624 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣстопредсѣдатель.....М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.

Заст. секретаря.....Вас. Гришко SCRANTON, PA.

Заст. касіера.....И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радныи:

М. Турокъ.....Priceburg, Pa.
Мих. Пачута.....Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ.....Jersey City, N. J.
Мих. Грацовъ.....McKeesport, Pa.
Андрей Добошъ.....Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ.....Yonkers, N.Y.

Ихъ заступники:

Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, Е. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:

о. Н. Підгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.
К. Кирчѣвъ, 140 Essex Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

За 70 центовъ на мѣсяць Союзъ платить 600 доляровъ посмертного за мужа, а 300 доляровъ за жену и другіи запомоги въ разѣ инныхъ нещасныхъ выпадкôвъ.

Въ Союзѣ можете убеспечити вашй дѣти за таншй грошѣ якъ де инде а посмертне за нихъ дôстанете больше якъ деинде.

УПОМНЕНЄ!

П. Секретарѣ!

Пригадую § 9 статутôвъ „Союза“, на пôдставѣ котрого члены приступаючи до „Союза“ а маючи высше 40 лѣтъ мають до трохъ мѣсяцѣвъ по вступленю предложити менѣ метрику уродженя.

С. Ядловскій.

Ч. 263. **КВІТЪ** $300.00

на триста доляровъ, котрй п. Варвара Вѣрхняньска отримала яко посмертну запомогу по мужу Спиридонѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Seymour, Conn. Feb. 27, 1904.

Варвара Вѣрхняньска.

Свѣдки { Стефанъ Вислоцкій, Семенъ Вислоцкій.

Михайло Колтко, предсѣд.,
Иванъ Венцко, секретарь.

Ч. 277. **КВІТЪ** $228.00

на двѣста двайцять вôсѣмъ доляровъ, котрй п. Василь Куцарь отримавъ яко посмертну запомогу по жонѣ Аннѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Scranton, Pa. March 10, 1904.

Василь Куцарь.

Свѣдки { Иванъ Лита, Андрей Вилацкій.

Семенъ Цѣпакъ, предсѣд.,
А. Гела, секретарь.

Ч. 278. **КВІТЪ** $72.00

на сѣмдесять два доляры, котрй мѣсц. урядъ отримавъ яко кошта похорону Анны Куцарь зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Scranton, Pa. March 10, 1904.

Семенъ Цѣпакъ, предсѣд.,
А. Гела, секретарь.

Свѣдки { Василь Куцарь, Иванъ Лита, Андрей Вилацкій.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

МИХАИЛЪ ЛЕПИХЪ, членъ Р. Н. Союза, вôд. 20 въ Jessup, Pa., упокоивъ ся 21-го Февруара б. р. Походивъ зъ Доброи, пов. Ярославъ, Галичина. До Р. Н. Союза належавъ вôдъ 9-го Новембра 1903.

ЙОСИФЪ ПОСАЦКІЙ, лѣтъ 2½, сынъ Яцентія и Александры Посацкихъ, чл. Р. Н. Союза, вôддѣлъ 20 въ Jessup, Pa., померъ 21-го Февруара 1904.

Вѣчная имъ память!

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

БРАТСТВО

Благов. Пр. Богор. въ Sayre, Pa., котре приступило до Р. Н. Союза, выбрало слѣдуючій урядъ: предсѣдатель Стефанъ Яцко; мѣстопредс. Лучка Матусъ; секр. Василь Ротко; заст. секрет. Григорій Ковалевичъ; касіеръ Павло Андрейчинъ; заступ. касіера Матвей Опаръ.

ЗА ПÔВЪ ВСТУПНОГО

будемо принимати новыхъ членôвъ на мітингу 20. Марця. Мітингъ вôдбуде ся въ домѣ п. Петра Калиница о першôй пополудни. Хто не прийде на мітингъ заплатить 50 центôвъ кары.

Scottdale, Pa.

Гр. Овадъ, предсѣд.
Фед. Ярошъ, секретарь.
Андр. Попôвчакъ, касіеръ.
Петро Чуликъ.

— УРЯДЪ бр. Благ. Пр. Богородицѣ, вôдд. „Союза“ 107, въ Sayre, Pa., є слѣдуючій: Стеф. Яцко предс., Вас. Ротко секр., Пав. Андрѣщикъ касіеръ, Лучка Матусъ заст. предс., Гр. Ковалевичъ заст. секретаря; контрольоры: Ант. Лучейка, Сем. Мaслиный, Мих. Зубенка, Илько Костикъ надз. хорыхъ, Пант. Галецкій капитанъ, Стеф. Пайхта дверникъ.

ОГОЛОШЕНЄ.

Першій разъ вôдбуде ся **Великій Феръ (Томболя)** въ Jersey City, N. J. въ гали школьнôй Sussex cor. Greene St. устроєный на дохôдъ новои церкви дня 20, 24, 27 марця 1904 р. о годинѣ 7 вечеромъ.

Запрашає ся всѣхъ до якъ найчисленнѣйшои ласкавои участи, а то тымъ больше, що вступъ вôльный, а число предметôвъ до выграня єсть дуже велике, тай рѣчи суть цѣнни. Жертвы або рѣчи на феръ прійме зъ подякою

о. Николай Пôдгорецкій,
88 Sussex Str., Jersey City, N. J.

Календарь
Р. Н. Союза
на рôкъ 1904.

се така книжка, котру не лише каждый членъ Союза, але каждый американьскій Русинъ повиненъ мати.

Въ Календари Союза кромѣ многихъ пожиточныхъ и цѣкавыхъ рѣчей знайдете также 20 прекрасныхъ образкôвъ.

Цѣна лише 25 центôвъ. **Календарѣвъ безъ грошей не высилаемъ.**

Вôддѣлъ, Вôддѣлъ, Вôддѣлъ и еще разъ Вôдѣлъ!

Каждый секретарь або членъ Союза, который пише до насъ въ якй небудь справѣ Союзовôй — мусить подати нам число свого вôддѣлу Союза. То не все одно до якого вôддѣлу котрй чоловѣкъ належить!

Листы въ справахъ Союзовыхъ безъ поданя числа вôддѣлу Союза не будуть увзгляднени, позаякъ залагоджене такихъ листôвъ занимае намъ непотрѣбно дуже много часу а се не лежить въ интересѣ нѣ Союза нѣ „Свободы“.

Редакція „Свободы“.

НАДÔСЛАНЕ.

Smoke Run, Pa. 4 Марта 1904.

Вôдповѣдь всѣмъ членамъ сполку ч. 217 въ Smoke Run, Pa.

Понеже кождому зъ особна писати се для мене бувъ бы непотрѣбный выдатокъ, тымъ больше, що я теперь не есьмъ секретаромъ згаданого сполку, и тое о що ми пишутъ майже 20 членôвъ зъ околичныхъ мѣсцевостей мене мало интересує, скажу вамъ только тое: О орґанъ Соединенія, то е о Ам. Рус. Вѣст. най ся кождий самъ опôмне, если тперѣшный секретарь нехоче. Впрочѣмъ хочь вы ся и упомнете, то шкода 2 цнт. на стемплѣ, бо вôнъ и такъ разъ на 2 мѣсяцѣ прийде, бо якъ звѣстно на конвенціи урвали за орґанъ 20 цнт. на рôкъ, тожь и редакторъ также свое догонити мусить. Отъ примѣромъ я достав Вѣстникъ зъ дня 11. Февруара (по тутешному календарѣ 4 марця) ажъ о 6 годинѣ въ вечеръ; що горше тамъ єсть приняте братство, котре дôстало ч. 329 и друге 330 а до того написано такъ:

„Котре братство, розумѣе ся „Соедин.“, малобы щось противъ ихъ принятю, то до 14 дней може протестувати“. А якъ тутъ хто, хотьбы навить мавъ щось противъ тому, може протестувати, коли я и каждый другій читавъ то о 22 дни по видрукованю тогожь. Отже не о 14 днѣвъ, але безъ мало два разы только.

Се моя вôдповѣдь усѣмъ тымъ згаданымъ членамъ „Соединенія“. Обходить то и мене, бо я также яко членъ. котрый за орґанъ платить, маю право упомнути ся о орґанъ и также на часъ го достати.

Когобы се интересувало и не вѣривъ, що я такъ пôзно дôстаю „Соед.“ дôставъ, то въ каждомъ разѣ можу му поставити больше якъ 20 свѣдкôвъ.

Робота у насъ иде дуже пôдло, такъ що неможь выробити до костъ на 2 тыжднѣ, а до того, якъ чуемо, будемо мати страйкъ, що дуже не добре на теперѣшный часъ.

Здоровлю всѣхъ читателѣвъ „Свободы“.

Н. Джмеликъ,
чл. сполк. „Соед.“ ч. 217 и секр. „Союза“ вôд. 58.

ХТО ДО ПЕРШОГО МАЯ 1904. замовить у насъ 200 книжокъ парафіяльныхъ, або больше, тому продамо ихъ по 5 центôвъ за штуку. Книжочки тй мають добру, полотняну оправу, въ серединѣ выглядають такъ:

	доляровъ	центôвъ
Винενъ за минувшій рôкъ . .		
Мае заплатити въ роцѣ 190. .		
Разомъ довженъ заплатити .		

Платив колекты въ 19.... роцѣ.

Въ мѣсяцю	доляр.	цент.	Потвержденя
Сѣчню			
Лютôмъ			
Марцю			
Апрѣлю			
Маю			
Юню			
Юлю			
Авґустѣ			
Септембрѣ			
Октобрѣ			
Новембрѣ			
Децембрѣ			
Заплативъ всего			
Мавъ заплатити			
Остае виненъ			

Лишь 5 центôвъ! **Лишь 5 центôвъ!**

Звычайна цѣна книжочокъ 7 центôвъ за штуку.

Svoboda, Scranton, Pa.

НОВИНКИ.

— ЧОМУ Япанцѣ бють Москалѣвъ? Зъ нагоды вôйны зъ Япаномъ, починають Москалѣ близше придивляти ся свому противникови и вôдкрывають богато цѣкавыхъ рѣчей. Мѣжь иншими порôвнали они свою просвѣту зъ японьскою и переконали ся, що народна просвѣта Япанцѣвъ въ невеличкôмъ але конституційнôмъ Япанѣ стоить майже три разы высше, чимъ у великаньскôй, деспотичнôй Росіи. И такъ: Росія зô своими 140 и пôвъ міліонами жителѣвъ на просторѣ 22 міл. 470 тыс. квадратовыхъ кільометрôвъ (на англійску милю иде троха больше якъ пôвтора кільометра), мае въ народныхъ школахъ 4 міліоны 193 тыс. 594 дѣтей, а Япанъ изъ 47 міліоновъ и 500 тыс. жителѣвъ на просторѣ 417 тыс. 297 квадр. кільометр. мае въ своихъ школахъ нар. 4 міліоны 302 тыс. 623 дѣтей. Отже въ Япанѣ припадае сколо 90 школьныхъ дѣтей на 1000 душь, а въ Росіи лише 30 дѣтей. Рôвножь высше стоить Япанъ щодо просвѣты середньо-школьнои и універзитетскои.

Не диво, що мѣстокороль Алексѣевъ у своихъ вôдозвахъ до вôйска называе Япанцѣвъ „сильнымъ“ противникомъ. Сильнй они тому, бо больше просвѣчени.

— ЧИМАЛЕ зацѣкавленє въ медичнôмъ свѣтѣ выкликало вôдкрыте двохъ фізикôвъ універзитету Нансі, котрй ствердили, що людске тѣло выдае такъ само якъ и радъ, свѣтляний лучѣ. Тй лучѣ выступають при сильнѣйшôй дѣяльности мязôвъ и нервôвъ, а щезають, коли тѣло мертве. Ученй гадають, що нове вôдкрите подасть може певный спосôбъ ствердженя смерти.

— ДО Парижа надôслано телеґрафічна звѣстка, що на островахъ Комосі, котрй лежать помѣжь Мадаґаскаромъ и Мозамбікомъ, почавъ ненадѣйно выбухати вулканъ и спричинивъ безлѣчь шкоды. На вулканѣ повстало ажь три кратеры нараз зъ якихъ обильно плине лява и нищить все довкруги. Богато дооколичныхъ жителѣвъ мало згинути пôдъ лявою. Подробиць бракъ.

— СМЕРТЪ въ огни. Доносять зъ Лонґъ Айландъ Сити, Н. Й., що онигды въ ночи згорѣвъ тамъ парохіяльный дôмъ, якій належавъ до ирляндскои парохіи св. Патрика а въ огни погибли двѣ служници и католицкій пôпъ Германъ Ернстъ. Огонь такъ швидко розширивъ ся, що всѣхъ, котрй спали на поверсѣ, годѣ было вратувати.

— ПОЛІЦІЯ въ Филадельфіи, Па. увязнила двохъ фальшôвникôвъ монетъ — братôвъ Горатія и Самуила Райли. Въ мешканю арештованыхъ найдено цѣлу фабрику до пôдроблюваня срѣбныхъ грошей.

— ВЕЛИКІЙ прерій въ Оклагомѣ, що обнимають повѣты Кайова и Каменчь, знищила пожежа на просторѣ 3000 квадр. миль. Жертвою огню упало богато будинкôвъ, фармôвъ и цѣлыхъ оседъ, котрй лежать на преріяхъ наслѣдкомъ чого остало безъ захисту около 1000 особъ.

Кôлька сотъ людей пропало безъ вѣсти и заходить обава, що погибли на преріяхъ, захоплени огнемъ. Выслано кôнне вôйско зъ постôйнои арміи Сп. Державъ для вôдшукання пропавшихъ и несеня помочи, де зайде потрѣбъ.

— ДОСИ выпалювано горѣвку зъ гнилои бараболѣ и тымъ подôбнои огиды, а вôдъ теперь пяницѣ будуть могли заливати ся оковитою зъ торфу и моху. Въ Ренсбурзѣ завязало ся французско-нѣмецке товариство зъ капиталомъ около 430 тысячь марокъ, яке будуе велику горальню для продукціи алькоголю зъ торфу и моху. Горальня стане коло мѣста Мальборґа въ Даніи. — Якъ звѣсно, въ Америцѣ выпалюють вже горѣвку зъ дерева и нею отроѣло ся много людей. Не лѣпша буде мабуть и зъ моху.

— ЛИШЬ Богъ оденъ знае, скôлько невинныхъ людей линчують въ Америцѣ. Ось и сими днями выявило ся, що коло Чарлстаунъ, С. К. повѣшено передъ двома роками трехъ невинныхъ муринôвъ та чи се поможе що? Въ одномъ невеличкôмъ мѣсточку, повѣта Калтонъ, въ Савтъ Каролайнѣ, померъ зелѣзничій сторожь Джьонсъ, котрый признавъ ся на смертельнôй постели, що въ маю, 1902. року убивъ свою жѣнку. Яко пôдозрѣлыхъ о сей злочинъ, зловлено трехъ муриньскихъ волокитôвъ и линчовано, вѣшаючи ихъ на придорожнôмъ деревѣ.

— ЧЕРЕЗЪ рѣку Бугъ пôдъ селомъ Потурицею, въ Галичинѣ, переходили оногди двѣ дѣвчата — 19-лѣтна Марія Цимбальска и 16-лѣтна Марія Саѣкъ, обѣ зъ Волѣ потурицкои. Въ хвили, коли находили ся на серединѣ рѣки, ледъ заломивъ ся пôдъ ними и обѣ дѣвчата потопили ся.

— МѢЖЬ 2065 еміґрантами що приѣхали минувшои пятницѣ до Ню-Йорку на корабли Валдерзе, було 1800 еміґрантôвъ зъ самои Росіи. Мѣжь російскими еміґрантами е много дезертирôвъ, що поутѣкали до Америки, щобы не ити на вôйну.

— СТУДЕНТЫ універзитету Лигай въ С. Бетлегемъ, Па. мають що року ораторскій „контестъ“. Сего року мѣжь тими що убѣгались о первенство були также Русинъ Мих. Курила. Вôнъ одержавъ другу нагороду.

— ВЫКЛАДЫ украиньскои літературы почались минувшого мѣсяця въ Кіевскôмъ універзитетѣ. Льоґіка въ російского уряду не абы яка, если зважити, що друковане украиньскихъ книжокъ и ґазетъ все що заборонене въ Росіи.

Сли хочете

стати передплатникомъ просвѣтныхъ книжочокъ, котрй будуть выходити що мѣсяця пôдъ заголовкомъ „Слово“ вытнѣть сю карточку, вложѣть еи до коверты зъ монейордеромъ на $1.50 и заплѣть до: Rev. St. Makar, Box 13, Mt. Carmel, Pa.

Посылаю $1.50 яко пренумерату на просвѣтнй книжочки „Слово“.

Имя и прозвище:

Докладный адресъ:

ДЕ ЄСТЬ?

Петро Мачушенко, Русинъ, зъ Кіевскои губерніи, села Русалôвки. Шесть роковъ живъ у Верджиніи а опôсля выѣхавъ до Канады. Хто бы знавъ де вôнъ є, нехай донесе на адресу: J. Blesky, Yale, Va.

Вже вышовъ!

Руско-англійскій провôдникъ (Тлумачь)

Коштуе 50 центôвъ

и

Руско-англійскій словарець (вôдбитка зъ Провôдника)

Коштуе 20 центôвъ.

Зъ замовленемъ присылайте и грошѣ. Канадійскихъ анѣ американьскихъ значкôвъ почтовыхъ (stamps) не принимаемо.

Svoboda,
Box 353, Scranton, Pa.

ВСЯЧИНА

ДЕЩО ПРО ЯПАНІЮ.

Знаменитый журналѣсть Белефортъ запытаный про Японію, вôдповѣвъ безъ обиняковъ, що се край чудовый. Вона чаруе насъ, якъ жѣнка. Коли еѣ покине ся то потягае насъ до себе бôльше, чимъ бы мы сего бажали и оставляе въ душѣ незатертый слѣдъ. Самыхъ Японцѣвъ можна не любити, але годѣ не пôддати ся тому чарôвному враженю, яке у насъ выкликають. Пôдъ зглядомъ економічнымъ поступили они въ послѣдныхъ трицяти лѣтахъ такъ дуже, що подôбного другого соціологічного явища мабуть годѣ и найти. По часахъ господарки майже природнои — зъявили ся лѣсы коминôвъ, електричнй моторы, и невгомонный фуркôтъ фабричныхъ колѣсъ. Въ 1898 р. було въ Японіѣ 2.910 фабрикъ, якй уживали моторôвъ изъ силою 63.500 коней. Осередкомъ промыслового руху е Осака, де вже 1899 р. було 1933 фабричныхъ коминôвъ, 460 кôтлôвъ, 408 машинъ величтôвъ. Выроблюе ся тутъ все: тканины, выробы бавовнян[illegible], папѣръ, капелюхи, цементъ, сукно жовнярске, залѣзо, тютюны. Деякй машины зроблений пôсля моделѣвъ такъ новыхъ, що про нихъ не знають и европейскй индустрійнй центры. Торговля японьска поступае такожь дуже швидко напередъ. Изъ 26 міліонôвъ енъ внѣшнои торговлѣ изъ р. 1868 осягнено въ роцѣ 1901 ажь 506 міл., отже за 33 роки торговля стала 16 разы бôльша. Перевозову службу торговельну перебрали Японцѣ такожь у свои руки, такъ що пр. урядили правильне комунікаційне получене зъ Европою що чотырнайцять день.

Японія буде пôвчверта раза такъ велика якъ Галичина, а вывѣнувана вона прегарными околицями и роскôшною рослинностію, до якои вповнѣ достроюють ся чепурнѣ та легонькѣ японьскѣ будôвлѣ. Богатства мінеральнѣ такожь значнѣ, головно обыльнѣ засобы каменного вугля. Пôдсоне въ Японіѣ не одноцѣльне, такъ якъ еи краѣны ротягають ся вôдъ 30 до 45 степеня пôвнôчнои ґеографічнои ширины. Положенемъ своимъ вôдповѣдала бъ Японія краямъ положенымъ на берегахъ Середземного моря.

Населене Японіи пôсля переписи зъ 1900 року выносить загаломъ 47 міліонôвъ 608 тысячь 875 душь зъ того 24,126.119 мущинъ и 23,487.756 женщинъ. Чужинцѣвъ жило въ Японіѣ разомъ 13.570; мѣжь ними було 7.851 Китайцѣвъ, 2.519 Англійцѣвъ, 1.597 Американцѣвъ, 603 Нѣмцѣвъ, 486 Французôвъ и 178 Росіянъ. Поза границями Японіи жіе 123.971 Японцѣвъ. Зъ европейскихъ державъ лише Росія и Нѣмеччина перевысшають Японію числомъ жителѣвъ. На одинъ квадрат. кільометръ припадае въ Японіи 117 особъ (въ Нѣмеччинѣ лише 104, а въ Росіи европ. 19 особъ). Мѣстъ зъ числомъ понадъ 50.000 душь населеня е 21. Найбôльшй зъ нихъ е: Токіо 1,440.121 душь, Осака 821.235, Кіото 353.139, Нагоя 244.145, Кобе 215.780, Йокагама 193.762 и Нагасакі 107.422 душь.

ЗЪ ЦАРСТВА КНУТА.

Въ Екатеринбурзѣ, на Сибірѣ, вôдбула ся недавно судова розправа противъ начальника николаєвскои вязницѣ, оберста Фоса, обжалуваного о фальшоване публичныхъ документôвъ и жорстокôсть супротивъ засудженыхъ на выгнане. Зъ розправы показало ся, що Фосъ урядивъ справедливу казню на тортуры, де завдавано засудженымъ страшнй муки. Вязничій инспекторъ Шилькарскій, котрый оглядавъ ту казню, оповѣвъ передъ судомъ, що уладжена Фосомъ комната представляла страшный видъ. Всьо въ комнатѣ, стѣны, помôстъ и повала, були зъ горы до долу обризкане кровію. Засудженцѣвъ, котрй провинились якоюсь дрôбницею Фосъ катувавъ часто на смерть. Одного вязня, пôдозрѣного о утечу, привезено до шпиталю въ станѣ, якій свѣдки назвали „пеколькымъ". Тѣло нещасливця творило одну кроваву масу зъ поломаными кôстьми. Були случаѣ, коли вязнѣ середъ тортуръ збожеволѣли. Судове слѣдство выкрило, що оберстъ Фосъ любивъ катувати нещасливыхъ власноручно, при чѣмъ проявлявъ выщукану жорстокôсть. За те все засуджено его на утрату горожанькихъ правъ и три роки вязницѣ. Мало, але вôдъ царскихъ судôвъ годѣ бôльше вымагати.

Смѣшне.

ДВѢ БАБЫ ВЫБИРАЛИ ВОЙТА НА УЛИЦИ.

Варвара до Матроны: — Щожь сусѣдо, нынька выбирають вôта!

Матрона: — Та такъ, выбирають, навить вотъ мôй старый пôшовъ. Але що зъ того? Вони выбирають такого, що нѣчо не знае. Най бы мене послухали, я бымъ имъ порадила того-во-зо, Вострѣшкового Николу, щобы выбрали. Въ него голова! Та вôнъ ся немало по свѣтѣ наблюкавъ, та бо и при вôську бувъ.

— Такого за вôта, такого, такій всьо знае...

Й. Шкрибайло.

НѢХТО НЕ ВИДѢВЪ...

Панѣ до служницѣ: — Чи ты, Катрусю, вôднесла листъ на почту?

Катруся: — Вôднесла.

Панѣ: — А звôдкижь ты взяла почтову марку?

Катруся: — Та на що марки, прошу панѣ? Я тихцемъ зайшла на почту и такъ кинула листъ до скринки, що нѣхто не видѣвъ.

РОЗСѢЯНЫЙ.

— Чого хочешь, моя дитинко.

— Хочу сказати таткови „доброночь"!

— О, я теперь не маю часу — прийди завтра рано.

ДОБРА РАДА.

— Страшно болить мене голова, прямо годѣ выдержати. Може знаешь случайно, що взяти на голову?

— Капелюхъ.

JOHN J. CAMPTON

Католицкій похоронникъ.

Вынаймае тано керичѣ —ту и на околицю.—

410 WEBSTER STR., - SHAMOKIN PA.

ГАВРІИЛЪ МАЛИНЯКЪ
WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Beer

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ

Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець

ПЕТРО КУЗМИЧЬ

425 N. Shamokin str.

Робить вôнъ всѣлякй убраня мужескй складно и дешево.

Хто у него замовить убране, нѣколи того не пожалуе.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повнй склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинги, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ

Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровшй и найтавшй напитки всякого рода и пораду. де най лучше купити шифкарту.

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ
СЛАБОСТЕЙ
ЖІНОЧИХ,
ДИТЯЧИХ
І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при породі дізнають особлившої опіки.

Офіс: 227 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA. | Телефон Nr. 1673

Юліянъ Копистяньскій
(Julian Kopyscianski)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлѣпшй напитки можна ту дôстати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки доскопалй, цигара дуже добрй.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька!

ST. HERMANS BENEVOLENT Society. ORGANIZED FEBR. 1888 ROCHESTER, N.Y.

Выробляе братскй машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высилае даромъ.

Можете писати до насъ по руски, словеньски або польски.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. Shenandoah, Pa

Друкарня „Свободы“

ВЫКОНУЄ:

ТИКЕТЫ, на пікніки, балѣ, выгравки, представленя,
ПАПЕРЫ листовй,
КОВЕРТЫ для братствъ и поодинокихъ людей,
СТАТУТЫ братскй,
КНИГИ параф. и братскй,
КНИЖКИ колекторскй, братскй и т. п.,
ПЛЯКАТЫ,
ЦИРКУЛЯРѢ

и взагалѣ всѣ роботы друкарскй

!!!СТАРАННО, ТАНО И НА ЧАСЪ!!!

АДРЕСЪ: **SVOBODA,** BOX 353, SCRANTON, PA.

ИВАНЪ ГЛОВА

JOHN GLOVA (POSTMASTER)

— въ —

Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякй потрѣбнй рѣчѣ до житя, якъ также можна купити убраня майнерскй и звычайнй.

Посылае также грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

ГАРМОНІѢ!

Найлѣпшй, найсильнѣйшй и найтанші гармоніи можете дôстати у мене. — Пишѣть по великій цѣнникъ зъ образками, въ котрôмъ найдете машинки до друкованя, годинки, що кукають и грають, гуслѣ, басы, клярнеты, краєвй файки, бритвы, печатки и много другихъ новыхъ а потрѣбныхъ рѣчей.

S. KELTONIK, PUNXSUTAWNEY, PA.

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.	Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: General Office 2333.
Night Call 4854..

ЧАРОДѢИНА МАШИНКА.

Ось вамъ ЧУДЕСНЫЙ ВЫНАХОДЪ.
Цѣна 50 центôвъ.

Ся чудесна машинка вôдповѣдае на всякй пытаня такъ скоро, мовь жива. Є она такъ уряджена, що скаже вамъ вашу будучнôсть, яке жде васъ нещасте, якъ вамъ пôде въ торговли, любови и пр. До неи можете говорити, мовь до живои, позаякъ вôдповѣсть вамъ сейчасъ черезъ babприкривленый рôгъ. Рухъ вашихъ губъ и голосу приносить чудесну вôдповѣдь. Все те уряджене на основѣ науки. Безлѣчь смѣху можь мати зъ нею въ товариствѣ, а навѣть легко заробити грошѣ.

MAGIC FORTUNE TELLER

Коли хочешь знати, яка жде тебе доля, чи оженишь ся або пôдешь за мужь, чи мужь або жена любить тебе, такъ поспытай чудеснои машинки а она на все вôдповѣсть. Машинка зроблена зъ ніклю и є такъ сильна, що можешь мати єѣ цѣле житє.

Продаемо также машинки до друкованя, книжки, розличного рода товары, вôдзнаки для братствъ, печатки, прапоры и т. п. Катальоги шлемо даромъ. Грошѣ посылайте черезъ „Моніордеръ“ або въ реджістрованôмъ листѣ. Посылку низше доляра приймаемъ въ 1-центовыхъ значкахъ почтовыхъ.

Scientific Novelty Mfy Co N. E. Cor. Randelph & Wabash, CHICAGO, ILL.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co Ld.
— въ —
SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнй Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $5,500.00 Заряджують нимъ:

Н. Габура, М. Колодѣй.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго куна? Она веде просто до

Юрія Хиляка

въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ въ убранями. Купите добре „шифкарту“ и скоро а безпечно пôшле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпараднѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôднои бабки на весѣлю.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read

The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.

CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

Новіи блистающіи поступы
ПРОФ. Д-ра Е. С. КОЛЛИНСА
въ лѣкарствѣ.

Лекція Проф. Д-ръ Е. С. Коллинса о высшомъ лѣкарскомъ знаніи.

Многіи наши люде, которіи въ потѣ чола працюють на хлѣбъ щоденный, будь въ майнахъ або въ фабрикахъ, передвчасный пôдкопують собѣ грôбъ, **понеже въ разѣ слабости нешукають помочи тамъ, где бы ей направду дôстати могли,** але насампередъ удають ся до всякихъ знахорôвъ, которіи не мають **ни найменшого пойму о лѣченю;** наслѣдкомъ неумѣючого злого лѣченія, станъ здоровля ихъ погôршить ся, хоробы застарѣють и станутъ зовсѣмъ не вылѣчимыми. Для того они сами суть причиною своихъ болѣзней и передвчасной смерти.

Любиміи Родимцѣ! Отворѣть уже разъ очи! Пôзнайте хотяй разъ своего добродѣя и охранцю! Перечитайте, що пишуть вашіи родимцѣ и чужіи люде о **новыхъ поступахъ Проф. Д-ра Е. С. Коллинса.**

Barberton, O., 27. Jan. 1904.
Впв. Проф. Коллинсъ!

Терпѣлъ я на горловый катаръ, неустанный кашель, который не далъ мнѣ покоя ни днемъ ни ночею и ослаблялъ мня; при тôмъ малъ я великіи болѣ персей на правôмъ боку. Въ тôмъ сумнôмъ положеню одозвалъ ся я до васъ, бо я читалъ, що за помочію вашихъ специальныхъ лѣкарствъ сте въ станѣ вылѣчити и тыхъ, которыи стратили надѣю вылѣченя. Тôлько одну дозу ужилъ я вашихъ лѣкôвъ и уже зовсѣмъ я здоровъ.

Съ глубокимъ почтеніемъ
Я. Бригнелъ,
Member of American Legion of Honor.

Weston, Colo., 12. Jan. 1904.
Впв пане Проф. Коллинсъ!

Коли я была напомянута, що Проф. Коллинсъ охоронилъ уже много людей отъ хоробъ, даламъ собѣ на тôмъ залежати и описала я свою слабôсть заворотъ и тряску удôвъ. Вы пôслали мнѣ лѣки, которыи уживала я для приписôвъ а выслѣдокъ былъ такій, що въ протягу 4 тыжнôвъ быламъ совсѣмъ здорова. Для того смѣло можна казати, що Проф. Коллинсъ выратувалъ мня отъ близькой смерти. Теперь чую ся совсѣмъ здорова и спокôйна и жію со своею фамиліею.

Дякуючи вамъ за помощь, молю ся за ваше здорове остаюсь

Съ глубокимъ почтеніемъ
Марія Балтазаръ.

Хвала изъ Канады.

Мр. НАПОЛЕОНЪ ТРАГАНЪ, изъ S. Faustin, P. Qu., Canada пише такъ:

Через много лѣтъ терпѣлъ я на дуже докучливый ревматизмъ и отъ часу до часу змушеный былъ лежати. Уживалъ я разныи лѣкарства, але ни одно изъ нихъ не донесло мнѣ улѣвы. Конечно оденъ изъ моихъ приятелôвъ порадилъ мня, щобы я ся удалъ до Проф. Коллинса о раду. Однаково изъ великою неохотою послухавъ я, бо не довѣрювавъ щобы Проф. Коллинса лѣкарства могли мня вылѣчити. Но по ужитію его лѣкôвъ я къ моему найбôльшому удивленію переконавъ ся, що мнѣ помагають а въ короткôмъ часѣ чувъ емъ ся совсѣмъ здоровый.

Кождому може быти споможено, кто тôлько изъ довѣріемъ удасть ся до того славного ученця **Проф. Д-ра Коллинса,** который цѣле свое житіе посвятилъ терпящому люду, абы му помагалъ.

Хочете быти вылѣченіи?

Если васъ инныи лѣкарѣ выголосили за невылѣчимыхъ, если уже стратили сте всю надѣю, терпящи на застарѣлыи або зачаточныи внутренныи или зовнутреныи хоробы.

Пишѣть сейчасъ або зголосѣть ся осôбно **у Проф. Д-ръ Е. С. Коллинса а будете дѣйстно захраненыи.**

Цѣлыи книги дали бы ся написати свѣдоцтвами о удивительныхъ поступахъ въ лѣченю рѣжныхъ слабостей, понеже онъ вылѣчилъ и такихъ, которыи уже цѣлу надѣю утратили на ихъ вылѣченіе а по краю гроба находившихъ ся немощныхъ **вчинилъ совсѣмъ здоровыми и силными людьми,** о чимъ посвѣдчають примѣры и жиющіи пацієнты.

Мущины, женщины молодцѣ и панны, которыи хворуете на внутренныи, поглавныи або тайныи хоробы марно шукати будете где инде помощи, ибо тôлько Проф. Д-ръ Е. С. КОЛЛИНСЪ васъ може уздоровѣти.

Часъ платитъ — часъ тратитъ. Не откладайте изъ лѣченіемъ.

Не очѣкуйте, що вамъ хороба сама перейде. Чимъ бôльше откладаете, тымъ для васъ гôрше, а тымъ лучше для васъ, чимъ скорше зголосите ся осôбно або листовно до **Проф. Д-ръ Е. С. Коллинса, который приверне вамъ здоровіе и сохранитъ животъ.**

Кто неможе явити ся осôбно, нехай пише пôдъ адресою:

PROF. DR. E. C. COLLINS,
140 W. 34th Street, New York, N. Y.

Хворыи пацієнты принимають ся въ его закладѣ отъ год. 10. рано до год. 5. вечеръ. Въ середу и пятницю до год. 8. вечеръ. Въ недѣлю отъ год. 10 до 1.

Кто незнае на яку слабôсть хворуе, нехай пошле 10 ц. въ маркахъ и сейчасъ получитъ даромъ доперва изданую книжочку: „Провôдникъ Здоровля,“ въ которой знайдете поясненія и порады.